

Vilniaus universitetas
Filosofijos fakultetas
Psichologijos institutas

Neringa Rugevičiūtė

Edukacinės ir vaiko psichologijos studijų programa
Magistro darbas

Tėvų įsitraukimas į pradinių klasių mokinių nuotolinį mokymąsi karantino metu

Darbo vadovė: doc. dr. Gražina Gintilienė

Vilnius
2020

TURINYS

SANTRAUKA	3
SUMMARY	4
PRATARMĖ	6
1. ĮVADAS.....	7
1.1. Tėvų įsitraukimo samprata	7
1.1.1. Tėvų įsitraukimo apibrėžimas ir jį aiškinantys teoriniai modeliai	7
1.1.2. Šeimos ir mokyklos charakteristikos susijusios su tėvų įsitraukimu.....	9
1.1.3. Tėvų įsitraukimo svarba	12
1.2. Nuotolinio mokymosi samprata	14
1.2.1 Nuotolinio mokymosi apibūdinimas ir sėkmingas pritaikymas	14
1.2.2 Nuotolinio mokymosi privalumai ir trūkumai.....	17
1.3. Tėvų įsitraukimas į nuotolinį mokymąsi	19
2. METODIKA.....	22
2.1. Tyrimo dalyviai.....	22
2.2. Tyrimo eiga.....	24
2.3. Tyrimo instrumentai	24
2.4. Duomenų analizė	25
3. REZULTATAI.....	26
4. REZULTATŲ APTARIMAS	40
IŠVADOS	48
LITERATŪRA	49
PRIEDAI	56
1. Priedas.	56
2. Priedas	57
3. Priedas.	61
4. Priedas.	62

SANTRAUKA

Tėvų įsitraukimas į pradinį klasių mokinių nuotolinį mokymąsi karantino metu, Neringa Rugevičiūtė, Vilnius, VU, 2020, 62 psl.

Šiame darbe siekiama patyrinėti tėvų įsitraukimą į vaikų mokymąsi nuotoliniu būdu karantino metu: kaip jis pasikeitė lyginant su tradiciniu mokymusi, su kokiais veiksniais jis susijęs, tėvų pasitenkinimą nuotoliniu mokymusi, sužinoti veiksnius, kurie gali nuspėti tėvų įsitraukimą į nuotolinį mokymąsi bei sužinoti, kokius tokio mokymosi privalumus ir trūkumus tėvai įvardija. Tyrime dalyvavo 106 pradinį klasių mokinių tėvai. Tyrime buvo naudotas Tėvų įsitraukimo klausimynas (Pilipuitienė, 2018), Tėvų saviefektyvumo skalė, Tėvų įsitraukimo į nuotolinį mokymąsi skalė. Tyrimo anketą tėvai pildė elektronine forma. Tyrimo rezultatai parodė, jog tėvų įsitraukimas į nuotolinį mokymąsi karantino metu yra didesnis, nei jis buvo iki jo, be to, jog nuotolinis mokymasis susijęs su tėvų įsitraukimu į tradicinį mokymąsi, tėvų saviefektyvumu ir jų patirtimi mokykloje. Tėvų pasitenkinimas tuo, kaip vyksta nuotolinis mokymasis susijęs su sklandesniu perėjimu prie nuotolinio mokymosi, vaiko pasiekimais ir nuotolinio mokymosi įtaka mokymosi rezultatams. Nustatyta, jog trys tėvų įsitraukimo į tradicinį mokymąsi faktoriai: tėvų pagalba vaikams namuose, tėvų bendravimas su mokytojais, tėvų kontrolė bei tėvų saviefektyvumas gali nuspėti tėvų įsitraukimą į nuotolinį mokymąsi. Darbe buvo apibendrinti ir išskirti tėvų įvardyti nuotolinio mokymosi privalumai ir trūkumai.

SUMMARY

Parental involvement in online learning of primary school students during quarantine, Neringa Rugevičiūtė, Vilnius, VU, 2020, 62 p.

The aim of this work is to explore parental involvement in children's online learning during quarantine: how it has changed compared to traditional learning, what factors it involves, how parents are satisfied with it, also find out factors that can predict parental involvement in distance learning and what advantages and disadvantages parents see. Parents of 106 primary school students participated in the study. The study used the Parental Involvement Questionnaire (Pilipuitienė, 2018), the Parental Self-Efficacy Scale, and the Parental Involvement in Online Learning Form. The survey was completed in electronic form. The results of the study showed that parental involvement in distance learning during quarantine is higher than it has been compared to traditional learning, in addition to the fact that distance learning is related to involvement in traditional learning, parental self-efficacy, and parents own school experience. Parental satisfaction with the way online learning works is linked to a smoother transition to online learning, the child's achievements and the impact of online learning on learning outcomes. It was found that three factors of parental involvement in traditional learning: parental assistance to children at home, parental communication with teachers, parental control, and parental self-efficacy can predict parental involvement in distance learning. The advantages and disadvantages of distance learning identified by parents were summarized and highlighted in the work.

Svarbios sąvokos

Tėvų įsitraukimas – tiesioginės tėvų pastangos ir veikla, siekiant pagerinti vaiko mokymosi rezultatus (Cano, et al., 2016) ir ugdymo raidą (Abdullah et al., 2011), apimanti pagalbą vaikui mokantis namuose, auklėjimą (Huntsinger & Jose, 2009), bendravimą ir bendradarbiavimą su mokytojais (Epstein, 1995) bei dalyvavimą mokyklos ir klasės veiklose (NCLB, 2001; Chen & Chang, 2011).

Nuotolinis mokymasis - mokymo/si būdas, kai besimokantysis ir mokytojas skiriami atstumo ir (arba) laiko (Daukilas, Kačiniene, Vaišnorienė ir Vaščila, 2008), kur interaktyvios telekomunikacijų sistemos yra naudojamos besimokantiesiems ir mokytojams sujungti ir dažniausiai yra vykdomas internetiniu būdu (Taftaf & Williams, 2019).

PRATARMĖ

Tėvai yra neatsiejama vaikų ugdymosi proceso dalis. Tėvų įsitraukimas turi įtakos mokinių akademiniam pasiekimams, iškritimui iš mokyklos, emocinei gerovei mokykloje, motyvacijai, tolimesnei sėkmei pabaigus mokyklą, vaiko elgesiui mokykloje. Patys tėvai ne visada žino, kokia gali būti jų įsitraukimo į vaiko mokymąsi reikšmė ir kokio įsitraukimo, pagalbos reikia vaikui.

Pradinių klasių mokinių mokymesi tėvų įsitraukimas paprastai būna intensyvesnis, vaikai yra dar ne tokie savarankiški, daug dalykų dar nemoka išmokti ar surasti patys. Tėvų įsitraukimas pradinėse klasėse gali būti svarbus ir lemti sėkmę vėlesnėse klasėse. Dėl savo didelės reikšmės vaiko sėkmei mokykloje, tačiau dalies tėvų nesupratimo ir nežinojimo, kokia turėtų būti jų rolė vaiko ugdyme, ši sritis mane domino dar bakalauro studijose.

2020 metų pavasarį Lietuvos (*Isakymas dėl ugdymo proceso organizavimo nuotoliniu būdu paskelbus karantiną, 2020*) ir viso pasaulio besimokantieji susidūrė su nauju mokymosi būdu – nuotoliniu mokymusi, kurio daugelis anksčiau nebuvo išbandę, su nauja mokymosi aplinka iš namų, didesniu technologijų naudojimu mokymesi, kitokiu bendravimu su bendraklasiais ir mokytojais būdu. Daugeliui reikėjo keisti savo mokymosi būdą, strategiją, darbo pobūdį ir planus. Tarp šių žmonių buvau ir aš – įvedus karantiną dingo galimybė atlikti suplanuotą tyrimą, todėl teko pakeisti viso darbo temą.

Įvairių sunkumų ir netikėtumų išgyvena ir tėvai, kurių vaikai pradėjo nuotoliniu būdu. Žiniasklaidoje ir socialiniuose tinkluose netrūko žmonių pasisakymų ir diskusijų apie sunkumus ir klausimus kilusius dėl greitai įvesto nuotolinio mokymosi: šiuo laikotarpiu daugiau nei bet kada jiems tenka labai aktyviai dalyvauti jų vaikų mokymesi, apie jų sujauktus planus ir sunkumus nuolat liekant su vaiku namuose. Tiek tėvams, tiek mokytojams ir mokiniams šis mokymosi laikotarpis kelia nemažai iššūkių ir nežinios. Tikėtina, kad sėkmingas tėvų įsitraukimas pradinių klasių mokiniams gali būti itin svarbus sėkmingam mokymuisi nuotoliu būdu. Tačiau nėra ištyrinėta, kaip iš tiesų pasikeitė tėvų įsitraukimas ir kuriems tėvams pasikeitimai yra reikšmingiausi.

1. ĮVADAS

1.1. Tėvų įsitraukimo samprata

1.1.1. Tėvų įsitraukimo apibrėžimas ir jį aiškinantys teoriniai modeliai

Nors kiekvienas žmogus turbūt įsivaizduoja ir numano, kas yra tėvų įsitraukimas, mokslinėje literatūroje nėra vieno ir bendrai priimto tėvų įsitraukimo apibrėžimo, nors dauguma jų dažnai apima tuos pačius svarbiausius aspektus.

Asli (2008) pateikia gan abstraktų apibrėžimą ir tėvų įsitraukimą apibūdina kaip svarbų mokyklų ir vaikų šeimų santykių aspektą, kuris labai prisideda prie vaikų ugdymo. Pasak Ntekane (2018), tėvų įsitraukimas apibūdina situaciją, kai tėvai tiesiogiai dalyvauja ugdant savo vaikus, dalyvauja ir yra įtraukiami mokyklos bei mokytojų į savo vaikų mokymosi procesą, ir atlieka savo, kaip tėvų, pareigas, siekdami padėti savo vaikui mokymosi procese, kaip tik gali. Tėvų dalyvavimas gali būti apibrėžiamas kaip veikla, kuri vyksta tarp tėvų ir vaikų namuose arba tarp tėvų ir mokytojų mokykloje, kuri gali prisidėti prie vaiko ugdymosi rezultatų ir vystymosi (Abdullah et al., 2011). *No Child Left Behind* akte (NCLB, 2001) gana plačiai ir išsamiai tėvų įsitraukimas apibrėžiamas kaip tėvų reguliarus, dvipusis ir prasmingas bendravimas ir bendradarbiavimas, apimantis mokinių akademinį mokymąsi ir kitą mokyklos veiklą, įskaitant: pagalba vaikui mokytis; aktyvus įsitraukimas į vaiko ugdymą mokykloje; veikimas kaip visapusiško vaiko švietimo, ugdymo partnerio ir prireikus įsitraukimas į sprendimų priėmimą ir patariamuosius komitetus, kurie yra svarbūs vaiko ugdymui.

Daugelis šią sritį tyrinėjančių mokslininkų sutinka, kad tėvų įsitraukimas į vaikų ugdymą ir mokymosi procesą yra svarbus ir naudingas. Yra daug skirtingų teorijų ir teorinių modelių aiškinančių tėvų įsitraukimą. Šiame darbe bus apžvelgiama keletas iš jų.

Jean Piaget pasiūlė vaikų kognityvinio augimo teoriją ir pabrėžė svarbų patirties su bendraamžiais ir šeimos nariais vaidmenį. Pagrindinė idėja šioje teorijoje yra ta, jog vaikai yra aktyvūs mokiniai, turintys nuolatinį norą, kad jų vidinės konstrukcijos (jų pačių požiūris į realų pasaulį) ir išorinės konstrukcijos (išorinė realybė, su kuria jie susiduria savo aplinkoje) sutaptų. Vaikai įsisavina naują informaciją, medžiagą ir greičiau prisitaiko prie savo netinkamo pasaulio požiūrio, jei jie aktyviai sąveikauja su savo aplinka ir toje aplinkoje esančiais žmonėmis. Šiuo atžvilgiu vaikai geriausiai mokosi, kai turi galimybes bendrauti su savo aplinka, ypač su savo tėvais, kurie yra svarbiausia vaikų aplinkos dalis (Tekin, 2011).

Lev Vygotsky pabrėžė santykį tarp žmogaus ir jo fizinės bei socialinės aplinkos savo sociokultūrinėje teorijoje. Žmonės yra apsupti savo šeimos narių ir yra veikiami kultūros, kurioje jie

gyvena (Tekin, 2011). Vaikų mokymuisi ir vystymuisi yra labai svarbios jų sąveikos su savo šeimos nariais, kadangi jų pirmieji mokytojai yra šeima ir pirmiausiai jų mokymasis vyksta šeimos bendruomenėje. Dėl šios priežasties vaikai kaupia žinias apie pasaulį per sąveikas su tėvais (Prior & Gerard, 2007). Vaikai gali išmokti dalykus patys savarankiškai viename lygyje, tačiau Vygotsky pristatė kitą lygį, artimiausios plėtros zoną, kuris nurodo vaiko galimybes pasiekti daugiau, kai jis dirba padedamas suaugusiojo, šiuo atveju, savo tėvų.

Urie Bronfenbrenner (1986) ekologinių sistemų teorija susijusi su tėvų ištraukimo racionalizavimu. Remiantis šia teorija, vaiko vystymąsi ir raidą lemia ne tik pačio vaiko veiksniai, bet ir jo šeima bei aplinkinis pasaulis. Socialiniai, politiniai, biologiniai ir ekonominiai veiksniai irgi daro įtaką vaiko vystymuisi (Bronfenbrenner, 1986). Remiantis šia teorija, vaikų patirtį mokykloje lemia ne tik sąveika tarp jų ir mokyklos bei mokytojų, bet dar reikia pridėti ir platesnę sistemą, įtraukinat tėvus, šeimą ir bendruomenę. Supratimas, kokią įtaką vaikui daro jo aplinka, paremia idėją apie tėvų ištraukimą jaunų vaikų mokymosi procese (Tekin, 2011).

Hoover-Dempsey ir Sandler (1995) modelyje ne tik teigiama, kad yra tam tikrų tipų tėvų ištraukimas, bet ir siekiama paaiškinti, kodėl tėvai pasirenka ištraukti į vaikų mokymąsi, kaip jie pasirenka tam tikrus ištraukimo būdus ir kokį pokytį gali daryti tėvų ištraukimas. Sutelkiant dėmesį į svarbiausius konkrečius tėvų ištraukimo proceso kintamuosius iš tėvų perspektyvos, autoriai pasiūlė, kad tėvai dažnai ištraukia į savo vaikų mokymąsi dėl trijų priežasčių: 1) tėvai suvokia savo vaidmenį vaiko mokymosi procese (jie stato tėvų rolės/vaidmens konstrukciją aplink savo dalyvavimą vaiko mokymosi procese); 2) tėvai įgauna teigiamą veiksmingumą padedami savo vaikams mokytis, mano, kad jų dalyvavimas yra naudingas; 3) suvokimas, kad jų ištraukimas yra laukiamas ir pageidautinas (Tekin, 2011).

Yra pastebima, kad svarbus yra ne tik tėvų ištraukimas ir dalyvavimas vaiko mokymosi procese namuose, bet svarbus yra ir mokyklos, mokytojų bendradarbiavimas su tėvais ir kaip tėvai yra ištraukę į mokyklos gyvenimą. Joyce L. Epstein, viena pagrindinių tėvų ištraukimo tyrimų ir praktikos figūrų, įvedė šešis tėvų ištraukimo tipus:

1) Auklėjimas (angl. parenting) – mokykla padeda šeimoms lavinti tėvystės įgūdžius, suprasti apie vaikų ir paauglių vystymąsi, ir nustatyti namų sąlygas, kad būtų remiamas mokymasis kiekviename amžiuje ir klasėje.

2) Komunikacija (angl. communication) – tai efektyvus dvipusis bendravimas tarp mokyklos ir šeimos apie mokyklų programas ir vaikų pažangą.

3) Savanorystė (angl. volunteering) – tėvai įtraukiami į mokyklos veiklą kaip savanoriai arba kaip auditorija.

4) Mokymasis namuose (angl. learning at home) – stengiamasi tėvus įtraukti į akademinį mokymąsi namuose, įskaitant namų darbų ruošimą, tikslų išsikėlimą ir kitas su mokymosi programa susijusias veiklas. Mokytojai skatinami taip kurti namų darbus, kad tai leistų vaikams diskutuoti ir dalintis įdomiomis užduotimis su tėvais.

5) Sprendimų priėmimas (angl. decision making) – tėvai yra įtraukiami į sprendimų priėmimą per dalyvavimą mokyklos taryboje, tobulinimo grupėse, komitetuose ar tėvų organizacijose.

6) Bendradarbiavimas su bendruomene (angl. collaborating with the community) - bendruomenės išteklių ir paslaugų identifikavimas ir integravimas, siekiant pagerinti mokyklų programas (Epstein & Salinas, 2004).

Joyce Epstein tėvų įsitraukimo modelis pabrėžia tėvų dalyvavimo reikšmę ir nurodo prielaidą, kad tėvų dalyvavimas turėtų apimti platesnę sferą nei tik mokyklą ir namus, bet skatintų partnerystę ir bendradarbiavimą tarp namų, mokyklos ir bendruomenių (Caño et al, 2016).

1.1.2. Šeimos ir mokyklos charakteristikos susijusios su tėvų įsitraukimu.

Tėvų ir mokyklų santykiai nėra atskiri, izoliuoti, bet vyksta bendruomenės ir kultūros kontekste. Demografinės charakteristikos, tokios kaip socioekonominis statusas, kultūrinis fonas, rasė ir kitos tėvų charakteristikos yra sistemiškai susijusios su tėvų įsitraukimu į savo vaiko mokyklos gyvenimą. Tėvai iš aukštesnio socioekonominio sluoksnio yra labiau linkę įsitraukti į savo vaikų ugdymą nei žemesnio socioekonominio statuso tėvai. Aukštesnis tėvų išsilavinimas yra teigiamai susijęs su aktyvesniu dalyvavimu vaikų švietime (Baker & Stevenson, 1986). Priešingai, tėvai iš žemesnio socioekonominio fono susiduria su daugiau kliūčių, trukdančių jiems įsitraukti į savo vaikų akademinį gyvenimą, tokių kaip nelankstūs darbo grafikai, išteklių trūkumas, transportavimo problemos ar stresas, susijęs su gyvenimu nepalankioje padėtyje ir prastesniuose rajonuose. Labai gaila, kad tėvai tų vaikų, kurie gautų daugiausiai naudos iš savo tėvų įsitraukimo dažniausiai susiduria su didžiausiais sunkumais įsitraukiant į vaiko mokymosi procesą.

Tėvų psichologinė būklė irgi yra susijusi su jų įsitraukimu į vaiko mokymąsi. Depresija ar nerimas kelia kliūčių įsitraukimui į mokymąsi. Tyrimai rodo, jog depresiškos motinos yra linkusios būti mažiau įsitraukusios nei ne depresiškos motinos į savo vaikų paruošimą mokyklai ir rodo mažesnę įsitraukimą ankstyvaisiais vaiko mokyklos lankymo metais (Hill & Taylor, 2004).

Tėvų saviefektyvumas yra susijęs su tėvų vaidmens supratimu, tėvų įsitikinimu, kad jie gali daryti teigiamą įtaką savo vaikų mokymuisi ir akademiniams pasiekimams (Tazouti & Jarlégan, 2016; Hoover-Dempsey, 2011) ir lemia tai, kad tėvai aktyviai įsitraukia į savo vaikų ugdymą (Tazouti & Jarlégan, 2016; Hoover-Dempsey et al., 2001; Lahart et al., 2009, Peiffer, 2015). Tėvai, turintys stiprų

saviefektyvumo jausmą, gali geriau išsiugdyti naujus tėvystės įgūdžius ir rasti būdų kaip įsitraukti ir dalyvauti savo vaikų mokymesi nei tėvai, kurių saviefektyvumas yra silpnesnis.

Kitas svarbus veiksnys yra skurdo patirtis. Skurdas daro tiesioginį poveikį tėvų psichinei sveikatai ir savęs suvokimui, nes padidėja stresas, atsirandantis dėl sunkumų išlaikant šeimą (Hill & Taylor, 2004). Mažo raštingumo tėvai paprastai irgi būna mažiau įsitraukę į savo vaikų ugdymą, jiems trūksta žinių, kuo jie gali būti naudingi savo vaikui mokymesi ir jiems yra svarbi mokytojų ir mokyklos pagalba įtraukiant juos į vaikų ugdymą (Menheere & Hooge, 2010). Pačių tėvų, kaip mokinių, patirtis mokykloje formuoja vėlesnį jų įsitraukimą į jų pačių vaikų mokymąsi mokykloje. Prisiminimai apie palaikančią ir teigiamą mokyklinę patirtį gali sustiprinti tėvų dalyvavimą ir komfortą, sąveikaujant su jų vaikų mokykla (Hill & Taylor, 2004). Į vaikų ugdymą labiau įsitraukia tėvai, kurių vaikai turi daugiau hiperaktyvumo požymių, daugiau emocijų ir elgesio sunkumu mokykloje, kurių įgūdžiai yra prasčiau vertinami mokytojų ir jie blogiau skaito pirmoje klasėje (Pilipuitienė, 2018).

Sėkmingos mokytojų ir mokyklų pastangos skatinti tėvų įsitraukimą į akademinę veiklą rodo, kad tėvai nori ir atsakys į informaciją apie pagalbą savo vaikams. LaParo, Kraft-Sayre ir Pianta (2003) (cit. iš Hill & Taylor, 2004) tyrimas parodė, jog didžioji dauguma tėvų buvo linkę dalyvauti mokyklos inicijuotose perėjimo iš darželio į mokyklą proceso veiklose. Šios praktikos buvo susijusios su didesniu tėvų įsitraukimu ir vėlesniais vaikų mokyklos metais, pabrėžiant mokykloje vykdomos veiklos, skatinančios šeimos mokyklų ryšius, svarbą.

Sapugan (2014) aprašė keturias dažniausias kliūtis, kurios trukdo aktyvesniam tėvų įsitraukimui:

1. Požiūris. Mokyklos darbuotojai nesijaučia galintys kalbėti apie problemos su tėvais, tėvai nepasitiki mokytojais ir mokykla, mokykla mano, kad tėvai nenori įsitraukti, nebendradarbiauja su jais kaip su lygiais partneriais, tėvai galvoja, kad jie negali niekuo prisidėti.

2. Logistika. Dėl savo dienotvarkių, darbo grafiko, tėvai negali dalyvauti susirinkimuose, komitetuose, ypač jei jie vyksta pamokų, darbo metu.

3. Sistemos barjerai. Trūksta resursų, kurie leistų palaikyti ir paremti tėvų dalyvavimą, tėvų ir mokyklos bendradarbiavimą.

4. Įgūdžių trūkumas. Tėvai nežino, kaip jie gali įsitraukti, trūksta informacijos apie jų galimybes ir svarbą. Mokytojai nežino, kaip įtraukti, pakviesti tėvus, nedirba pagal naujas programas ir būdus.

Kadangi daugelio tyrimų rezultatai rodo, koks vertingas yra tėvų įsitraukimas vaikų mokymosi procese, svarbu būtų išsiaiškinti ir aptarti kliūtis, kurios neleidžia tėvams būti labiau įsitraukusiems. Dėl to Hornby ir Lafaele (2011) sudarė keturių faktorių, paaiškinančių, kas trukdo tėvų įsitraukimui,

modelį:

1. Individualūs tėvų ir šeimos veiksniai:

- a. Tėvų įsitikinimai apie įsitraukimą - ar patys tėvai tiki, kad jų įsitraukimas yra reikalingas ir naudingas;
- b. Suvokimas apie tėvų įsitraukimo priėmimą – tėvų suvokimas ar mokykla ir mokytojai kviečia ir priima tėvus įsitraukti į vaikų ugdymą;
- c. Dabartinis tėvų gyvenimo kontekstas – tėvų išsilavinimas, psichologiniai resursai, šeimyninė padėtis.
- d. Tėvų tautybė ir lytis – tautinės ir kalbinės mažumos paprastai būna mažiau įsitraukusios į vaikų mokymosi procesą, o mamos įsitraukia dažniau ir labiau į vaikų mokymosi procesą nei tėčiai.

2. Veiksniai, susiję su vaiku:

- e. Amžius – kuo vyresnis mokinys, tuo, paprastai, mažiau tėvai įsitraukia į jo akademinį gyvenimą;
- f. Mokymosi sunkumai, sutrikimai, negalios – vaikams turint mokymosi sunkumų, specialiųjų poreikių, tėvai būna priversti labiau įsitraukti į jų mokymosi procesą;
- g. Stipriosios pusės ir talentai – mokinio talentai ir aukšti pasiekimai mokykloje dažnai yra palengvinantis veiksnys, tėvams malonu eiti į susitikimus su mokytojais, domėtis vaiko mokslais, kai jam gerai sekasi ir jis sulaukia daug pagyrimų;
- h. Elgesio problemos – kai mokinys pasižymi neklusniu, problemišku elgesiu mokykloje, tėvai gali vengti lankytis mokykloje ir bendrauti su mokytojais.

3. Veiksniai, susiję su tėvų ir mokytojų santykiais

- i. Skirtingi tikslai – mokytojai ir tėvai kelia skirtingus tikslus, kurių siekiama tėvų įsitraukimu;
- j. Skirtingos nuostatos – skirtingos tėvų ir mokytojų nuostatos apie tėvų įsitraukimą;
- k. Skirtinga vartojama kalba – tėvai naudoja buitinę kalbą, mokytojai – profesinę.

4. Socialiniai veiksniai

- l. Istoriniai – kokia yra kultūra, tradicijos;
- m. Politiniai – ar tėvai skatinami įsitraukti į mokyklos veiklą;
- n. Ekonominiai – skiriamas/neskiriamas finansavimas.

1.1.3. Tėvų įsitraukimo svarba

Dauguma atliktų tyrimų rezultatų rodo, kad yra daug tėvų įsitraukimas yra svarbus vaiko mokymosi procese. Fan ir Williams (2010) tyrimo duomenimis, tėvų įsitraukimas į vaikų mokymosi procesą buvo teigiamai susijęs su mokinių geresniais matematikos įgūdžiais ir pasiekimais, skaitymo rezultatų pagerėjimu, geresniu standartizuotų testų ir akademinų vertinimų atlikimu. Be to, nustatyta, kad tėvų dalyvavimas yra susijęs su mažesniu skaičiumi elgesio problemų mokykloje, geresniu pamokų lankomumu, geresniu kursų baigimu ir mažesniu iškritimų iš mokyklos skaičiumi (McNeal, 2014).

Išskiriami du pagrindiniai modelių rinkiniai paaiškinantys tėvų įsitraukimą į vaikų mokymąsi reikšmę: tai įgūdžių ugdymo ir motyvacijos ugdymo modeliai.

Pasak įgūdžių ugdymo modelių, tėvų įsitraukimas į vaikų akademinį gyvenimą pagerina vaikų pasiekimus dėl to, jog jie perduoda savo vaikams tam tikrus kognityvinius (pvz., fonologinis suvokimas) ir metakognityvinius (pvz., planavimas, mokymosi proceso reguliavimas) įgūdžius (Pomeratz, Moorman & Litwack, 2007). Yra keletas priežasčių, dėl ko tėvų įsitraukimas gali sustiprinti vaikų įgūdžius. Visų pirma, kai tėvai yra įsitraukę į vaikų akademinį gyvenimą, jie gali gauti vertingos informacijos apie tai, kaip ir ką jų vaikai mokosi mokykloje. Tokia informacija gali paskatinti juos padėti savo vaikams ugdyti kognityvinius ir metakognityvinius įgūdžius. Antra, kai tėvai yra įsitraukę į vaikų akademinį gyvenimą, tėvai gauna gana tikslios ir naudingos informacijos apie savo vaikų gebėjimus, tai gali leisti tėvams padėti vaikams tokiu lygiu, kuris skatintų maksimalų jų įgūdžių ugdymą. Trečia, net tada, kai tėvai neturi pakankamai reikiamų žinių, jų įsitraukimas namų aplinkoje gali suteikti vaikams naudos, kadangi mokytojai mato tėvus kaip aktyvius dalyvius, jie suteikia šių tėvų vaikams daugiau dėmesio ugdant savo įgūdžius (Pomeratz, Moorman & Litwack, 2007).

Pagrindinė motyvacijos ugdymo modelių idėja yra ta, kad tėvų įsitraukimas skatina vaikų pasiekimus dėl to, kad tai aprūpina vaikus įvairiais motyvaciniais šaltiniais, kurie paskatina pačių vaikų įsitraukimą į mokymąsi. Pirmiausia, kai tėvai aktyviai dalyvauja savo vaikų akademiniam gyvenime, jie pabrėžia mokyklos vertę vaikams, o tai vėliau leidžia vaikams patiems vertinti mokyklą kaip vertingą (Hill & Taylor, 2004), dėl to bus labiau linkę įsitraukti į mokymosi procesą, aktyviau mokytis. Antra, tėvų įsitraukimas į vaikų mokymosi procesą padeda vaikams susidoroti su mokykloje kylančiais iššūkiais, tuomet vaikai gali išmokti patys su jais susidoroti ir pajauti, jog jie patys gali kontroliuoti savo mokymosi proceso eigą ir pasiekimus. Trečia, kai tėvai dalyvauja vaikų akademiniam gyvenime, gali padėti vaikams labiau susipažinti su mokyklos užduotimis, o tai gali paskatinti vaikus matyti save kompetentingais akademinėje veikloje (Pomeratz, Moorman & Litwack,

2007).

Smith (2006) atlikto tyrimo apie tėvų įsitraukimą švietime mažas pajamas gaunančiose šeimose metu buvo nustatyta, kad vaikų pasitikėjimas savimi pagerėjo, kai jų tėvai buvo labiau įsitraukę į jų mokymąsi. Tyrimas dar parodė, kad tėvų įsitraukimas padėjo tėvams įgyti bendrumo jausmą su savo vaikais ir sustiprino jų patikėjimą savo asmeninio dalyvavimo vaiko ugdyme nauda. Domina (2005) atlikto tyrimo rezultatai atskleidė, kad tėvų įsitraukimas turi stipresnę poveikį vaiko probleminio elgesio mažinimui nei akademiniam pasiekimams.

Apskritai, tėvų įsitraukimas yra susijęs su vaiko geresniu mokymusi, mažiau mokymosi problemų, mažiau elgesio problemų, susijusių su prastu mokymusi. Be to, vaikai geriau jaučiasi emociškai, gerėja jų savivertė, pasitikėjimas savimi ir savo gebėjimais, išgyvena mažiau nerimo, susijusio su mokslais. Tėvų dėmesingas įsitraukimas į vaikų mokymosi procesą padeda kurti saugius tarpusavio santykius su bendraamžiais bei glaudesnę ir tvirtesnę ryšį su tėvais (Bakker, Denessen, Brus-Laeven, 2011; Pomerantz, Moorman, 2007).

1.2. Nuotolinio mokymosi samprata

1.2.1 Nuotolinio mokymosi apibūdinimas ir sėkmingas pritaikymas

Nuolat augant interneto populiarumui, didėja ir galimybė mokytis internete. Informacinių ir komunikacinių technologijų tobulėjimas atveria naujas savarankiško mokymosi galimybes, suteikia prieigą prie elektroninių informacijos šaltinių. Nuotolinis ir elektroninis mokymasis, nors nevienodu tempu ir apimtimi, yra plėtojamas įvairių šalių švietimo sistemose (Vilkonis ir Barabanova, 2010).

Apibūdinti, kas yra internetinis, elektroninis ar nuotolinis mokymasis nėra paprasta. Singh ir Thurman (2019) atrado net 46 skirtingus internetinio mokymosi (angl. online learning) apibrėžimus naudojamus tyrėjų nuo 1988 iki 2018. Tai rodo, kad šis reiškinys skirtingų tyrėjų yra suprantamas ir interpretuojamas nevienareikšmiškai. Mokymasis internetinėje erdvėje yra pavadinamas kaip internetinis mokymasis/ugdymas, elektroninis mokymasis/mokymasis, nuotolinis mokymasis/ugdymas, mišrus ugdymas, kompiuterinis mokymasis/ugdymas ir t.t. Singh ir Thurman (2019) pabandė išskirti esminius skirtingų apibrėžimų pasikartojančius elementus, tai yra: technologijų naudojimas; laiko elementas - sinchroninis arba asinchroninis; sinonimai ir sutampančios sąvokos; interaktyvumo pavyzdžiai; supainiojimas dėl susijusių terminų; fizinis atstumas; palyginimas su tradiciniu mokymusi. Internetinis mokymasis daugeliu atvejų naudojamas kaip nuotolinio mokymosi sinonimas, nes šiandien nuotolinis mokymasis vykdomas internetu. Šiame darbe, siekiant išvengti painiavos, šios sąvokos taip pat bus naudojamos kaip sinonimai. Taftaf ir Williams (2019) naudoja tokį nuotolinio mokymosi apibrėžimą: tai institucinis, formalusis ugdymas, kai mokymosi grupė yra atskirta ir kur interaktyvios telekomunikacijų sistemos naudojamos besimokantiejiems, ištekliams ir instruktoriams sujungti. Nuotoliniam mokymuisi yra būdingas vietos ir (arba) laiko atskirtis tarp mokytojo ir mokinio bei mokymosi šaltinių. Pasak Holmberg (1989), nuotolinis mokymas yra koncepcija, apimanti mokymosi ir mokymo veiklą kiekvieno besimokančiojo ir jį palaikančios organizacijos pažintinėse ir (arba) psichomotorinėse bei emocinėse srityse. Jam yra būdingas nenutrūkstamas bendravimas ir gali būti vykdomas bet kur ir bet kada. Nuotolinis mokymas gali būti vykdomas naudojant įvairias laikmenas ir gali būti naudojami įvairūs pateikimo būdai; technologijos yra priemonės sustiprinančios nuotolinį mokymą (Roberts, 2009). Nuotolinis mokymasis gali būti sinchroniškas arba asinchroniškas. Sinchroninis nuotolinis mokymasis vyksta tada, kai mokytojas ir mokiniai bendrauja skirtingose vietose, bet tuo pačiu metu. Asinchroninis nuotolinis mokymasis vyksta tada, kai mokytojas ir mokiniai bendrauja skirtingose vietose ir skirtingu metu (Midkiff, Dasilva, 2000). Nuotoliam mokymui dažniausiai yra naudojamos vaizdo konferencijos. Vaizdo konferencijos yra sinchroninė garso ir vaizdo telekomunikacijų technologija, kurios metu žmonės gali matyti ir kalbėtis su kitais iš dviejų ar daugiau atskirų vietų. Tai taip pat gali palaikyti failų, programų

ir elektroninių darbo vietų dalijimasi (Roberts, 2009).

Nuotolinio mokymosi apraiškų bendrojo lavinimo mokyklose yra jau nuo 2006 metų, tačiau iki 2020 metų kovo mėnesio tai buvo tik pavieniai atvejai, o pagrindinis dėmesys kuriant nuotolinio mokymo paslaugų teikimo sistemą buvo skiriamas universitetams (Vilkonis ir Barabanova, 2010). Nors nuotolinis mokymasis daug plačiau yra pritaikomas aukštosiose mokyklose ir vyresnių klasių mokiniams, Wallace (2009) atlikto tyrimo apie nuotolinio mokymosi pritaikymą gabiems mokiniams rezultatai parodė, kad jaunesni, pradinių klasių gabūs mokiniai gali naudotis nuotolinio mokymosi galimybėmis tiek pat sėkmingai, kiek ir vyresni mokiniai, jei yra atsižvelgiama į jų poreikius. Visų pirma, išvados rodo, kad programinės įrangos pritaikymas turėtų būti pagrindinis uždavinys nuotolinio mokymo programose, skirtose gabiems pradinių klasių mokiniams, ir kad jiems turi būti teikiama tinkama techninė pagalba. Tame pačiame tyrime jaunesnio amžiaus mokiniai žymiai pozityviau vertino savo mokytojus, mokančius nuotoliniu būdu, nei vyresniųjų klasių mokiniai. Tyrėjas tokius rezultatus aiškino tuo, kad nuotolinio instruktoriaus vaidmuo gali būti ypač svarbus norint sėkmingai mokytis nuotoliniu būdu jaunesnio amžiaus mokiniams (Wallace, 2009).

Vilkonis ir Barabanova (2010) išskyrė pagrindines mokinių grupes, kurios yra labiausiai suinteresuotos nuotoliniam mokymuisi bendrojo lavinimo mokyklose:

- 1) Mokiniai, besigydantys ligoninėse, sanatorijose ir namuose;
- 2) Mokiniai, turintys įgimtą ar įgytą judėjimo negalią;
- 3) Mokiniai, kurie yra išvykę gyventi į užsienį;
- 4) Suaugusieji dirbantys mokiniai;
- 5) Itin gabūs ir motyvuoti mokiniai, nepasitenkinantys vidutiniu mokymosi lygiu tradicinėje klasėje kartu su mažiau motyvuotais mokiniais.

Tam, kad nuotolinis mokymasis būtų efektyvus, svarbus yra tinkamas pasiruošimas. Elektroniniam mokymuisi įgyvendinti reikalinga fizinė infrastruktūra, techninė kompetencija ir psichologinis pasirengimas (Ouma, Awuor & Kyambo, 2013). Pirmasis žingsnis pereinant nuo dabartinės įprastinės švietimo sistemos prie nuotolinio ir mišraus mokymo yra aprūpinimas technologinėmis priemonėmis ir programomis, tačiau tuo pat metu būtina sukurti pedagoginį modelį, kuris sudarys reikiamą teorinį pagrindą, kuriame bus naudojamos naujos švietimo technologijos (Anastasiades, 2003).

Įdiegiant nuotolinio mokymosi sistemą yra svarbu, kad mokytojai ir mokiniai būtų įgiję techninius įgūdžius reikalingus naudotis elektroninio mokymosi sistemomis. Šie įgūdžiai įgyjami efektyviausiai ne mokantis apie technologijas, o tuomet, kai yra mokomasi kartu su technologijomis. Efektyviai mokantis naudotis technologijomis, reikia ne tik techninių įgūdžių ir žinių, bet svarbu, kad patys technologijų vartotojai norėtų technologijas naudoti kaip mokymosi ir mokymo priemones

(Ouma, Awuor & Kyambo, 2013).

Kadangi internetinės mokymo programos pateikimo būdai yra nauji ir labai skiriasi nuo tradicinio požiūrio, pagrindinis veiksnys, darantis įtaką mokymosi sėkmei, yra mokytojo techninė kompetencija. Kaip mokytojams sekasi naudoti elektroninio mokymosi programas priklauso ir nuo jų ankstesnės patirties informacinių technologijų srityje (Boakye & Banini, 2008). Vis dėlto, viena iš svarbiausių kliūčių veiksmingai elektroninio mokymosi sklaidai yra susijusi su kultūriniu ir asmeniniu mokytojų požiūriu į elektroninį mokymąsi. Svarbu suprasti, koku laipsniu mokytojas mano, kad elektroninis mokymasis gali sustiprinti jo/jos mokymą. Mokytojų suvokimas ir požiūris į technologijas turi įtakos efektyviam šių technologijų naudojimui mokant ir mokantis (Paraskeva, Bouta & Papagianna, 2008).

Kadangi mokyklos įtraukia elektroninio mokymosi elementus, jos turi atsižvelgti į veiksnius, turinčius įtakos mokinių pasiekimams. Tyrimai rodo, kad mokiniai, turintys išankstinę informacinių technologijų naudojimo patirtį, elektroninio mokymosi aplinkoje paprastai bus sėkmingesni nei tie, kurie jos neturėjo ar turėjo mažiau (Volery & Lord, 2000). Naujiems elektroninio mokymosi teikėjams svarbu priimti besimokančiuosius, turinčius mažai ankstesnės patirties, siūlant jiems pagalbą. Svarbu yra išsiaiškinti esamą mokinių patirtį naudojantis informacinėmis technologijomis, kad mokykloms būtų galima sklandžiai naudotis nauja mokymosi aplinka (Ouma, Awuor & Kyambo, 2013). Mokinių sėkmingam darbui internetinėje erdvėje yra svarbu sutelkti dėmesį į bendravimo įgūdžius, organizacinius įgūdžius, technologinius įgūdžius, mokymosi įpročius ir laiko valdymo įgūdžius (Beese, 2014). Pasižymintys aukštesniu saviefektyvumu, naudojantys įvairias savireguliacijos strategijas ir išlaikantys aukštą motyvacijos lygį nuotolinio mokymosi metu sulaukia daugiau sėkmės moksle. Tie, kurie abejoja savo sugebėjimais, stokoja metakognityvinės veiklos ir pasižymi žemu motyvacijos lygiu, linkę neįgyvendinti savo tikslų mokantis nuotoliniu būdu (Semmar, 2006).

Mokyklos neturėtų manyti, kad norint palaikyti efektyvų mokymąsi, būtinai yra reikalingas tik sinchroninis nuotolinis mokymas. Nuotolinio mokymosi tikslas nėra bandyti iš naujo susikurti tradicinio mokymo auditorijas, to neįmanoma padaryti. Internetinis mokymasis suteikia besimokantiesiems galimybių dirbti savarankiškiau, išmokti naudotis įrankiais bei strategijomis, kurių kitu atveju jie neturėtų. Nors nerekomenduojama eksperimentuoti kritinėse situacijose, norint, kad viskas veiktų, reikia naujovių, kūrybiškumo ir atsparumo (International Baccalaureate Organization, 2020). Daugelis mokyklų supras, kad jos turi būti adaptyvios ir greitai mąstančios, kad užtikrintų sveiką mokymąsi nuotoliniu būdu.

1.2.2 Nuotolinio mokymosi privalumai ir trūkumai

Esant poreikiui ir tobulėjant technologijoms, gerėja galimybės įdiegti nuotolinį mokymąsi, tačiau vis išskyla diskusijų apie nuotolinio mokymosi veiksmingumą: kokias naujas galimybes tai atveria, ir kokių iššūkių kelia.

Turbūt akivaizdžiausias nuotolinio mokymosi pranašumas yra tas, kad jis įveikia fizinius atstumus; suteikia lankstumo vietos ir laiko atžvilgiu (Cook, 2007). Vilkonis ir Barabanova (2010) išskyrė du pagrindinius nuotolinio mokymosi privalumus: 1) saugesnę mokymosi aplinką, kur mokiniai patiria mažiau streso ir įtampos nei mokykloje ir 2) galimybę valdyti mokymosi laiką; namuose mokiniai gali dirbti ir mokytis savo tempu, geriau planuoti savo dieną. Mokymasis videokonferencijų pagalba suteikia galimybę pasiekti mokinius ir studentus, gyvenančius kaimo vietovėse ir geografiškai atokiuose rajonuose (Offir, Bezalel & Barth, 2007); taip pat suteikti pabėgėlių vaikams reikiamas mokymosi ir švietimo galimybes (Taftaf & Williams, 2019); išauga mokytojų ir mokinių sąveikos realiu laiku, mokymuisi vykstant sinchorininiu būdu (priešingai nei tekstiniai elektroniniai pranešimai); leidžia didesnes mokinių tarpusavio bendravimo ir bendradarbiavimo galimybes (Offir, Bezalel & Barth, 2007). Kai kurie mokiniai yra labai patenkinti savo internetine mokymosi patirtimi, ir priskiria tą pasitenkinimą komunikacijos priemonių, tokių kaip virtuali klasė, el. paštas, diskusijų forumai, naudojimui ir didesnei laisvei klasėse (Tunison & Noonan, 2001; Beese, 2014). Be to, virtualioji aplinka suteikia galimybę dirbti į priekį arba lankstumą, norint pasivyti praleistas veiklas ir užduotis, tai darant be nuobaudų (Tunison & Noonan, 2001).

Tačiau kai kurie autoriai mano, kad tradicinis mokymasis negali būti pakeistas mokymusi internetu, nes normalius komunikacinius procesus internete sutrikdo fizinio buvimo stoka, taip yra apsunkinamas pažintinis, metakognityvinis ir socialinis mokymasis. Teigiama, kad grupių gyvas žodinis ir neverbalinis bendravimas ir socialiniai mainai sukuria emocinius ryšius ir bendruomenės jausmą, kuriuos yra sunku pasiekti internetinėse erdvėse (Zhan & Mei, 2013). Vilkonis ir Barabadova (2010) savo tyrime apibendrino ir išskyrė tokius tris pagrindinius nuotolinio mokymosi trūkumus: 1) mokymosi proceso dalyvių sąveikos trūkumas: ne visiems mokiniams yra paprasta mokytis be motyvavimo iš šalies - jų veiksmingam mokymuisi reikalingas tiesioginis bendravimas su mokytoju, trūksta bendravimo su klasės draugais; 2) mokymosi motyvacijos stygius: kai kuriems mokiniams namų aplinka nėra tinkama mokytis: sunku prisiversti, nusiteikti mokytis; 3) nepalanki mokymosi aplinka: kai kurie mokiniai neturi savo kambario, savo kompiuterio, namuose yra daug trukdžių, kurie kliudo mokytis (tokie kaip šeimos narių televizoriaus žiūrėjimas). Kaip sėkmingo nuotolinio mokymosi kliuviniai dar yra minimi tokie veiksniai kaip galimas nerimas, susijęs su aparatinės ir programinės įrangos problemomis (technofobija), papildomas laikas, reikalingas mokymosi proceso dalyviams išmokti naudotis technologine sistema, sumažėjęs besimokančiojo ir mokytojo interakcijų

lygis pamokų metu (Offir, Bezalel & Barth, 2007), per didelę atsakomybę ir autonomiją, tenkanti mokiniui (Tunison & Noonan, 2001).

Tyrimų rezultatai apie studentų ir mokinių akademinį pasiekimą virtualiame ir mišriame ugdyme yra nevienareikšmiai ir neleidžia daryti vieningų išvadų. Iš vienos pusės, tyrimai rodo panašius pasiekimų lygius mokantis nuotoliniu būdu kaip mokinių tradicinėse mokyklose (Means, Toyama, Murphy, Bakia & Jones, 2009) ir kad lygiavertė mokymosi veikla gali būti vienodai veiksminga besimokantiems internete ir tradiciškai (Neuhauser, 2002). Tačiau naujesni tyrimai parodė, kad moksleiviai, besimokantys internetiniu būdu, yra mažiau akademiškai pasiekę, palyginus su tradicinėse mokyklose besimokančiais (Hasler-Waters, Menchaca & Borup, 2017), ir dažniau meta mokslus (Borup, Chambers & Stimson, 2017).

1.3. Tėvų įsitraukimas į nuotolinį mokymąsi

Tyrimai apie tėvų įsitraukimą tradicinį mokymąsi rodo, kad vaikai paprastai mokosi geriau, kai jų ugdyme dalyvauja tėvai. Tačiau trūksta mokslinių tyrimų apie tėvų įsitraukimą vaikui mokantis netradiciniu būdu, tokių kaip internetinis/nuotolinis mokymasis.

Tėvai iš tikrųjų gali dalyvauti ir įsitraukti į savo vaikų mokymąsi elektroninėje aplinkoje, tam tikrais aspektais net labiau nei mokantis tradiciniu būdu, kadangi internetinės pamokos vyksta namuose ir dažnai sinchroniškai, tėvai gali stebėti mokinių dalyvavimą pamokose būdais, kokiais tradicinėje valstybinėje mokykloje galėtų būti sudėtinga, ar net neįmanoma (Beck, Maranto & Lo, 2013). Borup, Graham ir Davies (2013) atlikto tyrimo rezultatai parodė, kad internetinio mokymosi kursų metu mokiniai sakėsi su tėvais bendravę beveik 40% daugiau nei su savo bendraamžiais ir daugiau nei 300% bendravo daugiau su tėvais nei su savo mokytojais. Tokie duomenys leido tyrėjams daryti išvadas apie lemiamą tėvų vaidmenį mokantis internete. Literatūroje yra išskiriami skirtingi tėvų vaidmenys, kuriuos jie atlieka nuotoliniame mokymąsi:

- Organizatorius – suplanuoja dienos tvarką, pamokų planus, veiklas; kaupia medžiagas ir kt.
- Instruktorius – teikia individualias instrukcijas; dalijasi edukacine patirtimi su mokiniu; konstruoja žinias kartu su mokiniu.
- Motyvatorius – motyvuoja mokinį tobulėti ir spręsti problemas.
- Vadovas – stebi pažangą; tvarko mokinio laiką/tvarkaraštį; disciplinuoja (Hasler-Waters, Menchaca & Borup, 2017).

Borup, Graham ir Davies (2013) tyrimo duomenimis mokiniai savo ir tėvų sąveiką laiko žymiai labiau svarbia jų motyvacijai nei jų tėvai. Šie duomenys rodo, kad tėvai gali nevisiškai suprasti savo bendravimo su savo vaiku motyvacinę vertę. Šiandieniniai tėvai apie kompiuterius sužinojo ir mokėsi jais naudotis jau būdami suaugę, tuo tarpu vaikams kompiuteriai šiandien yra natūrali aplinka, dauguma jų turi prieigą prie interneto namuose ir klasėje, tėvai negali visur ir visada prižiūrėti ką jų vaikas veikia internete. Tėvai, neturintys pakankamai žinių apie kompiuterius, nesugeba vadovauti ir ugdyti abipusį supratimą kartu su vaikais apie kompiuterius (Anastasiades, Vitalaki & Gertzakis, 2008). Black (2009) mano, kad tėvams trūksta žinių ir įgūdžių tinkamai padėti mokiniams mokytis, arba, jog tėvai padidina savo įsitraukimą į ugdymą tik po to, kai mokiniui pradeda prasčiau sektis mokantis nuotoliniu būdu. Borup, Graham ir Davies. (2013) teigia, kad manymas, jog norint pasiekti aukštų mokinių pasiekimų užtenka aukšto tėvų dalyvavimo lygio, yra „supaprastintas“ ir kad tėvų įsitraukimas negali būti vienintelė priemonė mokiniams pasiekti aukštesnių rezultatų mokantis nuotoliniu būdu. Siekdami sėkmingai įsitraukti į savo vaikų mokymą, tėvai patys turi susipažinti su

išmaniosiomis technologijomis, interneto galimybėmis ir virtualiomis mokymosi aplinkomis. Svarbiausias tėvų įsitraukimo žingsnis, nepaisant jų techninio išmanymo lygio, yra palaikyti nuolatinį ir atvirą dialogą su vaikais: kad vaikai galėtų atvirai su tėvais kalbėtis apie tai, kas vyksta internete, neskubant vaiko kaltinti ar uždraudžiant naudotis kompiuteriu namuose. Be šio pasitikėjimo tėvai tiesiog niekada neišgirs ir nesužinos, kas atsitinka ir ką vaikas pamato internete (Anastasiades, Vitalaki & Gertzakis, 2008).

Kada tėvai gerai supranta savo vaikų poreikius ir interesus, jie gali panaudoti šias žinias savo naudai, kad palaikytų savo mokyklinio amžiaus vaikus. Tačiau tėvai susiduria ir su dideliais iššūkiais, įsitraukdami į savo vaikų nuotolinį mokymą, įskaitant: laiko trūkumą, vaidmens sudėtingumą ir tiesioginio mokytojų prieinamumo trūkumą. Hasler-Waters (2012) pastebi, kad tėvų įsitraukimo intensyvumą virtualiame mokymesi įgalina unikali mokyklos aplinka. Tėvai daro aktyvų ir sąmoningą pasirinkimą nusprenddami leisti savo vaikus į mokyklas, kur mokymasis vyksta nuotoliniu ar mišriu būdu. Paprastai šiuos pasirinkimus lemia patyčios ar akademinė nesėkmė tradicinėse mokyklose (Beck, Maranto & Lo, 2013), todėl tikėtina, kad jie kai kuriais svarbiais aspektais skiriasi nuo tradicinėse mokyklose besimokančių vaikų tėvų. Be to, Hasler-Waters, Menchaca ir Borup (2017) atkreipia dėmesį į tai, jog internetinėse mokyklose paprastai yra mažiau tautinių ir rasinių mažumų, žemesnio socioekonominio sluoksnio ir specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių nei tradicinėse mokyklose.

Visi iki šiol atlikti tyrimai analizavo mokinių mokymąsi ir tėvų įsitraukimą į nuotolinį mokymąsi specialiose mokyklose ar mokymosi programose, kurios skiriasi nuo tradicinių mokyklų, o tėvai leisdami savo vaikus į tokias mokyklas tai darė priimdami sąmoningą ir aktyvų sprendimą ir turėdami tam pagrįstą priežastį. Tačiau 2020 metų pavasarį, atsižvelgiant į nepalankią epideminę COVID-19 (koronavirusinės infekcijos) situaciją, visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje buvo paskelbtas karantinas (*Nutarimas dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo*, 2020 kovo 14 d.): draudžiami žmonių susibūrimai, uždaromos valstybių sienos, apribojamas kai kurių paslaugų teikimas, žmonės skatinami likti namuose ir be būtinos priežasties niekur neiti. Nuo kovo 16 dienos buvo uždaromos Lietuvos švietimo įstaigos: darželiai, mokyklos, universitetai; o visas ugdymas įstaigose pradėtas vykdyti nuotoliniu būdu. UNESCO (2020) duomenimis, visame pasaulyje mokyklas valstybiniu lygiu uždarė daugiau nei 180 šalių, tai palietė daugiau nei 1 milijardą mokinių. Nors valstybės imasi būtinausių priemonių palengvinti karantino sąlygoms, yra priežasčių nerimauti, nes užsitęsęs mokyklos uždarymas ir uždarymas namuose ligos protrūkio metu gali turėti neigiamos įtakos ne tik mokymuisi, bet ir vaikų fizinei bei psichinei sveikatai. Kada vaikai nebūna ilgesnį laiką mokykloje (savaitegaliams, vasaros atostogų metu) jie yra mažiau fiziškai aktyvūs, daugiau laiko praleidžia prie ekranų, miego režimas dažnai nereguliarus ir mityba būna mažiau subalansuota ir ne

visai palanki jų sveikatai, todėl priaugama svorio ir prastėja širdies ir kvėpavimo sistemos būklė (Wang, Zhang, Zhao, Zhang & Jiang, 2020). Didelė problema yra ir psichologinis poveikis vaikams ir paaugliams. Ilgalaikis stresas, infekcijos baimė, nusivylimas ir nuobodulys, adekvačios informacijos trūkumas, asmeninių ryšių su bendraklasiais, draugais ir mokytojais nebuvimas, asmeninės erdvės namuose nebuvimas ir finansiniai nuostoliai šeimoje gali turėti dar daugiau probleminių ir ilgalaikių padarinių vaikams ir paaugliams (Wang, Zhang, Zhao, Zhang & Jiang, 2020).

Įvestas karantinas visas šalies mokyklas labai greitai ir be didelio pasiruošimo privertė pereiti prie nuotolinio mokymosi. Tai sukėlė nemažai iššūkių visiems: mokykloms, mokytojams, mokiniams, kartu ir mokinių tėvams. TAMO (2020) komandos gegužės pradžioje atliktos tėvų apklausos rezultatai rodo, kad beveik 85 proc. Lietuvos tėvų, prasidėjus nuotoliniam mokymuisi, skiria daugiau dėmesio savo vaikų švietimui. Remiantis apklausos rezultatais, didesnės tėvų pagalbos reikia pradinių klasių mokiniams, net 18,13 proc. jų tenka kone visą laiką mokytis kartu ir dažniau nei anksčiau padėti atlikti namų darbus. Tokio atvejo, kad nuotolinis mokymasis būtų įvestas nacionaliniu mastu, nėra buvę ne tik Lietuvoje, bet ir daugelyje kitų valstybių. Net geriausiomis aplinkybėmis, perėjimas prie nuotolinio mokymosi tokiu didžiulius mastu yra labai sudėtinga užduotis visai švietimo sistemai ir jos dalyviams, o mokantis nuotoliniu būdu, mokiniams yra reikalingas palaikymas net labiau nei tradiciniame mokymesi (Beese, 2014), todėl svarbu patyrinėti, kaip tokiu neįprastu laiku atrodo tėvų įsitraukimas į mokinių nuotolinį mokymąsi.

Šio tyrimo tikslas yra išsiaiškinti, kokios yra tėvų patirtys ir su kokias iššūkiomis susiduria tėvai bandydami įsitraukti į pradinių klasių mokinių nuotolinį mokymąsi bei kas gali būti svarbu tėvams ir padedant pradinukams mokantis nuotoliniu būdu.

Uždaviniai:

1. Įvertinti, kaip pasikeitė tėvų įsitraukimas įvedus nuotolinį mokymąsi ir su kokiais veiksniais tie pokyčiai susiję.
2. Išsiaiškinti, su kokiais veiksniais yra susijęs tėvų įsitraukimas į pradinių klasių mokinių nuotolinį mokymąsi.
3. Išsiaiškinti, kuo kokiais veiksniais yra susijęs tėvų pasitenkinimas nuotoliniu mokymusi.
4. Nustatyti, kokie veiksniai gali numatyti tėvų įsitraukimą į pradinių klasių mokinių nuotolinį mokymąsi.
5. Išanalizuoti, nuotolinio mokymosi privalumus ir trūkumus, kuriuos nurodo tėvai.

2. METODIKA

2.1. Tyrimo dalyviai.

Tyrimo dalyvavo 106 pradinių klasių mokinių tėvai. Duomenys buvo gauti taip pat iš 6 tėvų, kurių vaiko mokosi vyresnėse klasėse (5, 6 ir 8), tačiau šie duomenys nebuvo įtraukti skaičiuojant rezultatus, kadangi neatitiko tyrimo imties. Tyrimo daugiausiai dalyvavo mamų, jų buvo 84 proc. (89 respondentės), o tėčių - penkis kartus mažiau – 16 proc. (17 respondentų) (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Tyrimo dalyvių pasiskirstymas ir amžiaus charakteristikos

Dalyviai	N	%	Min amžius	Max amžius	Amžiaus vidurkis
Mamos	89	84,0	30	50	39,14
Tėčiai	17	16,0	33	49	40,97

Pagal vaiko lytį tėvai pasiskirstė gana panašiai, 56,6 proc. buvo berniukų tėvai (60 respondentų), 40,8 proc. buvo mergaičių tėvai (43 respondentai), o 3 tyrimo dalyviai nenurodė savo vaiko lyties (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. Tyrimo dalyvių vaikų amžiaus ir lyties charakteristikos.

	N	%	
Vaiko lytis	Berniukas	60	56,6
	Mergaitė	43	40,8
Klasė, kurioje vaikas mokosi	Pirma	24	22,6
	Antra	48	45,3
	Trečia	20	18,9
	Ketvirta	14	13,2

Daugiausiai tyrimo anketas pildė antrojų tėvai, jų buvo 45,3 proc. (48 respondentai), 22,6 proc. buvo pirmųjų tėvai (24 respondentai), 18,9 proc. – trečiųjų (20 respondentų), o mažiausiai anketų užpildė ketvirtųjų tėvų – 13,2 proc. (14 respondentų) (2 lentelė).

3 lentelė. Tyrimo dalyvių sociodemografinės charakteristikos.

Tyrimo dalyvių charakteristikos	N	%
Šeiminė padėtis		
Vedęs/ Ištekėjusi	88	83,0
Išsituokęs/ Išsituokusi	10	9,4
Gyvenu partnerystėje	3	2,8
Nevedęs/ Netekėjusi	4	3,7
Gyvenamoji vieta		
Didmiestis	56	52,8
Miestas	26	24,5
Miestelis	6	5,7
Kaimas	18	17,0
Tėvų išsilavinimas		
Aukštasis universitetinis	76	71,2
Aukštasis neuniversitetinis, aukštesnysis	10	9,4
Vidurinis, profesinis	16	15,1
Pagrindinis	3	2,8
Pradinis	1	0,9
Vaikų skaičius šeimoje		
1 vaikas šeimoje	17	16,0
2 vaikai šeimoje	66	62,3
3 vaikai šeimoje	13	12,3
4 vaikai šeimoje	8	7,5
5 vaikai šeimoje	3	2,8

3 lentelėje pateikiamos tyrime dalyvavusių tėvų sociodemografinės charakteristikos. Didžioji dalis tyrimo dalyvių yra iš pilnų šeimų, yra ištekėjusios arba vedę — 83,0 proc. (88 respondentai), 9,4 proc. tyrimo dalyvių yra išsituokę ir vaikas gyvena su vienu iš tėvų (10 respondentų), vos 3 tyrimo dalyviai gyvena ir savo vaiką su partneriu augina nesusituokę (2,8 proc.), 4 dalyvės pažymėjo, jog yra nesusituokusios (t.y. vienišos mamos, 3,7 proc.).

Didžioji dalis tyrimo dalyvių turi aukštąjį universitetinį išsilavinimą (71,2 proc.), 15,1 proc. tėvų turi vidurinį, profesinį išsilavinimą, 9,4 proc. aukštąjį neuniversitetinį, 2,8 proc. pagrindinį išsilavinimą, o tik viena mama yra įgijusi pradinį išsilavinimą (0,9 proc.).

Daugiau nei pusė – 62,3 proc. tyrimo dalyvių pažymėjo, jog jų šeimoje yra du vaikai (66 respondentai), 16,0 proc., jog augina tik vieną vaiką šeimoje, 12,3 proc. turi 3 vaikus, 7,5 proc. – 4 vaikus, o 2,8 proc. (3 respondentai) šeimoje turi 5 vaikus.

Maždaug pusė, 52,8 proc., tyrimo dalyvių gyvena didmiestyje (56 respondentai), 24,5 proc. gyvena mieste (26 respondantai), 17 proc. tyrimo dalyvių (18 respondentų) yra iš kaimo ir 5,7 proc. (6

respondentai) iš miestelio.

2.2. Tyrimo eiga.

Tyrimo dalyviai į tyrimą pakviesti patogioji netikimybinės ir sniego gniūžtės atrankos būdu. Tėvams buvo siunčiama elektroninė anketa (elektroniniu paštu, messenger privačia žinute) ir prašoma ją užpildyti. Taip pat prašoma tėvų pasidalinti su kitais pradinių klasių mokinių tėvais anketos nuoroda. Duomenys buvo renkami balandžio 15 - gegužės 3 dienomis. Anketoje tėvai buvo supažindinti su tyrimo tikslu ir gautų duomenų panaudojimu. Dalyvavimas tyrime buvo savanoriškas ir tyrimo dalyviai bet kada galėjo atsisakyti dalyvauti tyrime (žr. 1 priedą).

2.3. Tyrimo instrumentai

Tėvų įsitraukimo klausimynas (2018) (1 priedas). Violetos Pilipuitienės sukurtas klausimynas apie tėvų įsitraukimą į mokinių (tradicinį) ugdymą remiantis J. Epstein (1991) tėvų įsitraukimo į vaikų ugdymą šešių lygių teorija. Klausimyną sudarė 24 teiginiai apie tėvų įsitraukimą. Tėvai savo dalyvavimą vaikų mokymesi apibūdinančius teiginius vertino 4 balų Likert tipo skalėje, nuo 1, kuris reiškė – „beveik niekada“, iki 4 – „beveik visada“. Klausimyną sudaro 4 subskalės: „Tėvai-vaikai“ (apibūdina elgesį, kuris pasireiškia tiesiogiai padedant vaikui mokytis namuose, Pilipuitienė, 2018. Pvz.: Padedate savo vaikui atlikti namų darbus namuose“), „Tėvai-mokytojai“ (apibūdina tėvų tiesioginį bendradarbiavimą su mokytojais vaiko ugdymo klausimais, pvz. „Kartu su mokytoja siekiate spręsti vaikui kylančias mokymosi problemas“), „Tėvų kontrolė“ (apibūdina tėvų kontrolės elgesio apraiškas susijusias su dienvakės struktūravimu, miego kontrole ir laiko praleidžiamo prie ekranų kontrole, pvz. „Kontroliuojate, kiek laiko vaikas naudoja TV, telefoną, kompiuterį ir pan.“), „Tėvai-veikla klasėje“ (apibūdina tėvų elgiasi įsitraukiant į klasės veiklas, pvz. „Dalyvaujate klasės susirinkimuose“).

Patikrinus klausimyno ir subskalių patikimumą, buvo gauti tokie Cronbacho alfa koeficientai: Tėvai-vaikai = 0,815, Tėvai-mokytojai = 0,854, Tėvų kontrolė = 0,712, Tėvai-veikla klasėje = 0,549. Viso klausimyno Cronbach alfa = 0,730. Originalios versijos autorės V. Pilipuitienės (2018) Cronbach alpha koeficientai buvo gauti: „Tėvai-vaikai“ = 0,837; „Tėvai-mokytojai“ = 0,831; „Tėvų kontrolė“ = 0,540; „Tėvai-veikla klasėje“ = 0,513.

Tėvų saviefektyvumo skalė (Parental Self-efficacy Scale, 2006). A. Banduros saviefektyvumo teorija apibūdina tėvų įsitikinimus savo veiksmingumu skatinant ir ugdant savo vaiko akademinį vystymąsi (Bandura, 2006; Bandura et al. 2001; Paimta iš Guide for Constructing Self-Efficacy Scales). Šiam tyrimui buvo atrinkti 6 teiginiai apibūdinantys įvairius veiksmus, kuriuos tėvai turi atlikti skatindami savo vaikų akademinę raidą (pvz. „Kiek nuo jūsų priklauso, kad vaikui patiktų eiti į mokyklą“). Teiginius vertinami 10 balų Likert tipo skalėje, nuo 1 - „beveik niekuo negaliu padėti“, iki

10 – „Galiu padėti labai daug“. Skalės Cronbach alfa = 0,887.

Anketa apie tėvų įsitraukimą į nuotolinį mokymąsi (žr. 2 priedą). Tyrimo autorės sudaryta anketa apie tėvų elgesį įsitraukiant į vaiko nuotolinį mokymąsi. Anketa sudaro 10 teiginių apie tėvų įsitraukimą į nuotolinį vaikų mokymąsi, apimantys tiesioginę pagalbą vaikui, vaiko dalyvavimo kontroliavimą, bendravimą su mokytoja ir kitų mokinių tėvais (pvz. „Prižiūrėte, kad vaikas aktyviai dalyvautų pamokose, vykstančiose nuotoliniu būdu“). Teiginiai vertinami 4 balų Likert tipo skalėje, kur 1 reiškė – „beveik niekada“, o 4 – „beveik visada“. Anketos cronbach alpha = 0,742.

Pasikeitimai įvedus nuotolinį mokymąsi. Autorės sudaryti klausimai apie pokyčius mokymesi prasidėjus nuotoliniam mokymuisi: 4 uždari klausimai apie tai, kokios įtakos nuotolinis mokymas turi vaiko patiriamiesiems mokymosi sunkumams ir emociniams sunkumams, kurie vertinami 3 balų Likert tipo skale nuo 1 „daugiau“ iki 3 - „mažiau“. Klausimas, kaip gali pasikeisti vaiko mokymosi rezultatai dėl nuotolinio mokymosi, vertinami 3 balų Likert tipo skale nuo 1 „pagerės“ iki 3 - „suprastės“. Ketvirtasis klausimas, kaip pasikeitė tėvų įsitraukimas į vedus nuotolinį mokymą, pateigiami trys atsakymų variantai: „daugiau“, „tiek pat“ ir „mažiau“. Galiausiai pateikiama du atviri klausimai tėvams, prašant įvardyti, kokius nuotolinio mokymosi privalumus ir trūkumus jie pastebi.

Papildomi klausimai. Papildomi klausimai, kurie nepriklauso jokiai skalei buvo pateikti tėvams siekiant sužinoti papildomos informacijos apie vaikus ir tėvus. Buvo pateikti keturi klausimai tėvams apie vaiko mokymosi motyvaciją ir kiek vaikas pasakoja apie savo patirtis mokykloje (pvz. „Mano vaikas pasakoja, kaip jam sekasi mokykloje“). Teiginiai vertinami 4 balų Likert tipo skalėje, kur 1 reiškė – „beveik niekada“, o 4 – „beveik visada“. Taip pat tėvų buvo prašoma įvertinti savo pačių patirtį mokykloje 10 balų Likert tipo skalėje, nuo 1 - „labai neigiama“, iki 10 – „Labai teigiama“.

Sociodemografinė anketa. Sociodemografinė anketa siekiant sužinoti informaciją apie tyrime dalyvaujančių vaikų tėvų amžių, išsilavinimą (kuo aukštesnis išsilavinimas, tuo aukštesniu skaičiumi žymima, 5 – aukštasis universitetinis, 1 – pradinis), šeimyninę padėtį, vaikų skaičių šeimoje, vaiko lytį, kurioje klasėje vaikas mokosi, vaiko pasiekimų lygį, gyvenamąją vietą.

2.4. Duomenų analizė

Tyrimo duomenims analizuoti buvo naudotas IBM SPSS Statistics 23 programinis paketas, kurio pagalba buvo skaičiuota aprašomoji statistika (vidurkiai, standartiniai nuokrypiai, asimetriškumo koeficientai, skalių vidinis suderinamumas). Kintamieji, kurie neatitiko normalaus duomenų pasiskirstymo (įsitraukimas į nuotolinę mokymąsi; įsitraukimas į tradicinį mokymąsi; „tėvai-vaikai“; „tėvų kontrolė“, „tėvai-veikla klasėje“; tėvų saviefektyvumas), buvo transformuoti atsižvelgiant į jų asimetrijos kryptį. Vidurkiams lyginti buvo taikyti Stjudento-t testas nepriklausomoms ir porinėms imtims, sąsajoms tarp duomenų tikrinti buvo naudojama Pearson koreliacija, prognostiniams ryšiams nustatyti buvo taikyta tiesinė regresija.

3. REZULTATAI

Tyrimė nagrinėjamų skalių vidurkiai, standartiniai nuokrypiai, medianos bei minimalios ir maksimalios reikšmės pateikiami 4 lentelėje.

4 lentelė. Tyrimė nagrinėjamų skalių (Tėvų įsitraukimas į nuotolinį mokymąsi; Tėvų įsitraukimas į tradicinį mokymąsi (Visa skalė); tėvai-vaikai; Tėvai-mokytojai; Tėvų kontrolė; tėvai-veikla klasėje; tėvų saviefektyvumas) aprašomoji statistika

	N	M	Mdn	SD	Min	Max
Tėvų įsitraukimas į nuotolinį mokymąsi	106	30,87	32,00	4,86	20,00	38,00
Tėvų įsitraukimas į tradicinį mokymąsi (Visa skalė)	106	52,53	53,00	9,57	18,00	72,00
Tėvai-vaikai	106	19,98	21,00	4,37	7,00	28,00
Tėvai-mokytojai	106	16,42	17,00	3,93	6,00	24,00
Tėvų kontrolė	106	10,27	10,00	1,80	3,00	12,00
Tėvai-veikla klasėje	106	6,11	6,00	1,42	2,00	8,00
Tėvų saviefektyvumas	106	40,12	41,00	9,34	7,00	60,00

Pastaba: M – vidurkis, SD – standartiniai nuokrypiai, Mdn – mediana.

Didžioji dalis (77,4 proc) tyrimė dalyvavusių tėvų, (N = 82 respondentai), atsakė, kad įvedus nuotolinį mokymą, jie labiau įsitraukia į savo pradinėse klasėse besimokančių vaikų ugdymą nei prieš tai. 22,6 proc. tyrimė dalyvavusių tėvų jaučiasi tiek pat įsitraukę į savo vaiko nuotolinį mokymąsi, kiek buvo įsitraukę ir į tradicinį mokymąsi (24 respondantai). Nei vienas tyrimė dalyvis neatsakė, kad į vaiko mokymąsi būtų įsitraukęs mažiau kada mokyklose buvo įvestas nuotolinis mokymasis.

Pirmiausia buvo siekiama palyginti, kaip pasikeitė konkretus tėvų elgesys įsitraukiant į savo vaikų mokymąsi, kada buvo įvestas nuotolinis mokymasis mokyklose. Buvo lyginama, kaip dažnai tėvai tikrina, ar jų vaikai yra susiruošę mokyklai ir turi visas reikiamas priemones; kaip dažnai padeda atlikti namų darbus; kaip dažnai padeda išspręsti sunkumus, kylančius atliekant mokyklines užduotis; kaip dažnai palaiko ryšį su vaiko mokytoja el.paštu, telefonu ar per el. dienyną; kaip dažnai turi laiko vaikui padėti mokytis tradiciniame mokymesi ir nuotoliniame mokymesi. Palyginimas buvo atliekamas naudojant Stjudento-t testą porinėms imtims. Rezultatai pateikiami 5 lentelėje.

5 lentelė. Tėvų įsitraukimo į nuotolinį ir tradicinį mokymąsi skirtumai.

	Tradiciiniame mokymesi (N = 106)	Nuotoliniame mokymesi (N = 106)	t	df	p
	M (SD)	M (SD)			
Tikrina, ar susiruošęs mokyklai	3,04 (0,863)	3,43 (0,680)	-3,79	101	<0,001
Padedą atlikti namų darbus	2,64 (0,918)	2,95 (0,936)	-2,76	102	0,007
Padedą išspręsti sunkumus	2,81 (0,898)	3,51 (0,430)	-7,56	101	<0,001
Palaiko ryšį su mokytoja	3,36 (0,793)	3,18 (0,687)	1,06	101	0,289
Turi laiko padėti mokytis	3,12 (0,865)	3,41 (0,851)	-2,78	102	0,007

Pastaba: M – vidurkis, SD – standartiniai nuokrypiai. Statistiškai reikšmingi skirtumai pažymėti paryškintu šriftu.

5 lentelėje pateikti palyginimai, kaip pasikeitė tam tikras elgesys tėvų įsitraukime įvedus nuotolinį mokymą. Tyrime dalyvavę tėvai dažniau tikrina, ar jų vaikas yra susiruošęs į mokyklą ir turi visas reikiamas priemones vykstant nuotoliniam mokymuisi, nei tai darė tradiciniame mokymesi ($p < 0,001$). Vykstant nuotoliniam mokymuisi, tėvai dažniau padeda atlikti savo vaikams namų darbus, nei tai darė esant tradiciniam mokymuisi ($p = 0,007$). Be to, tėvai, vaikui mokantis nuotoliniu būdu, dažniau padeda spręsti savo vaikams kylančius sunkumus, nei tai darė iki karantino ($p < 0,001$).

Siekiant sužinoti, kaip pasikeitė įsitraukimas į vaiko mokymąsi priklausomai nuo tėvo lyties, buvo lyginamas, tėčių ir mamų elgesys įsitraukiant į ugdymą tradiciniame mokymesi ir įvedus nuotolinį mokymą. Tačiau prima buvo palygintas tėvų įsitraukimas į nuotolinį ir tradicinį mokymąsi, skirtumai pateikti 6 lentelėje.

6 lentelė. Tėčių ir mamų įsitraukimo į tradicinį ir nuotolinį mokymąsi palyginimas.

Skalė	Mamos (n = 89)	Tėčiai (n = 17)	t	df	p
	M (SD)	M (SD)			
Įsitraukimas į tradicinį mokymąsi	53,40 (8,40)	52,16 (9,76)	-0,375	104	0,709
Įsitraukimas į nuotolinį mokymąsi	31,52 (4,51)	31,80 (3,79)	-0,183	104	0,855

Pastaba: M – vidurkis, SD – standartiniai nuokrypiai. Statistiškai reikšmingi skirtumai pažymėti paryškintu šriftu.

Tėčių ir mamų įsitraukimas tiek į tradicinį vaikų mokymąsi, tiek į nuotolinį mokymąsi statistiškai reikšmingai nesiskiria (6 lentelė).

7 lentelėje pateikiami rezultatai, kaip skiriasi tėčių ir mamų įsitraukimo į nuotolinį ir tradicinį mokymąsi tikrinant, ar vaikas susiruošęs mokyklai.

7 lentelė. Tėčių ir mamų įsitraukimo į nuotolinį ir tradicinį mokymąsi tikrinant, ar vaikas susiruošęs mokyklai, skirtumai

Teiginys		Tradiciniame mokymesi	Nuotoliniame mokymesi	t	df	p
		M (SD)	M (SD)			
Tikrina, ar susiruošęs mokyklai	Mamos (n = 89)	3,20(0,90)	3,70(0,70)	85	-3,30	0,002
	Tėčiai (n = 17)	2,98 (0,63)	3,38 (0,48)	15	-3,00	0,015

Pastaba: M – vidurkis, SD – standartiniai nuokrypiai. Statistiškai reikšmingi skirtumai pažymėti paryškintu šriftu.

Tiek tyrime dalyvavusios mamos, tiek tėčiai, statistiškai reikšmingai dažniau tikrina, ar jų vaikas yra susiruošęs mokyklai vykstant nuotoliniam mokymui, nei tai darė vykstant tradiciniam mokymuisi (7 lentelė).

8 lentelė. Tėčių ir mamų įsitraukimo į nuotolinį ir tradicinį mokymąsi, padedant atlikti namų darbus, skirtumai.

		Tradiciniame mokymesi	Nuotoliniame mokymesi	t	df	p
		M (SD)	M (SD)			
Padeda atlikti namų darbus	Mamos (n = 89)	3,30 (0,89)	3,60 (0,91)	85	-2,15	0,035
	Tėčiai (n = 17)	2,51(0,91)	2,79 (0,67)	15	-2,23	0,052

Pastaba: M – vidurkis, SD – standartiniai nuokrypiai. Statistiškai reikšmingi skirtumai pažymėti paryškintu šriftu.

8 lentelės rezultatai parodo, kad mamos dažniau padeda savo vaikui atlikti namų darbus įvedus nuotolinį mokymąsi, nei darė anksčiau (skirtumas statistiškai reikšmingas). Tačiau lyginant tėčių rezultatus, statistiškai reikšmingų skirtumų nerasta, jie padeda atlikti namų darbus taip pat dažnai kaip tai darė ir anksčiau.

9 lentelėje yra pateikiami rezultatai apie įsitraukimo į nuotolinį ir tradicinį mokymąsi, padedant išspręsti sunkumus, skirtumus.

9 lentelė. Tėčių ir mamų įsitraukimo į nuotolinį ir tradicinį mokymąsi, padedant išspręsti sunkumus, skirtumai.

		Tradiciniame mokymesi	Nuotoliniame mokymesi	t	df	p
		M (SD)	M (SD)			
Padeda išspręsti sunkumus	Mamos (n = 89)	3,10 (0,92)	3,60 (0,66)	85	-6,99	<0,001
	Tėčiai (n = 17)	2,72 (0,73)	3,49 (0,51)	15	-3,00	0,015

Pastaba: M – vidurkis, SD – standartiniai nuokrypiai. Statistiškai reikšmingi skirtumai pažymėti paryškintu šriftu.

Tiek mamos, tiek tėčiai dažniau (skirtumas statistiškai reikšmingas) padeda savo vaikui išspręsti kylančius sunkumus nuotoliniame mokymesi, nei tai darė tradiciniame mokymesi (9 lentelė). Palyginimas, kaip dažnai tėčiai ir mamos palaiko ryšį su mokytoja karantino metu ir iki jo yra pateikiamas 10 lentelėje.

10 lentelė. Tėčių ir mamų įsitraukimo į nuotolinį ir tradicinį mokymąsi, palaikant ryšį su mokytoja, skirtumai.

		Tradiciniame mokymesi	Nuotoliniame mokymesi	t	df	p
		M (SD)	M (SD)			
Palaiko ryšį su mokytoja	Mamos (n = 89)	3,38 (0,78)	3,22(0,68)	85	0,66	0,510
	Tėčiai (n = 17)	3,20 (0,78)	2,90 (0,73)	15	1,40	0,193

Pastaba: M – vidurkis, SD – standartiniai nuokrypiai. Statistiškai reikšmingi skirtumai pažymėti paryškintu šriftu.

Tai, kaip dažnai mamos ir tėčiai palaikė ryšį tradiciniame mokymesi ir nuotoliniame mokymesi statistiškai reikšmingai nesiskiria (10 lentelė). 11 lentelėje yra palyginimai, kaip dažnai tėčiai ir mamos turi laiko padėti vaikui mokytis vykstant tradiciniam ir nuotoliniam mokymuisi.

11 lentelė. Tėčių ir mamų įsitraukimo į nuotolinį ir tradicinį mokymąsi, turint laiko padėti mokytis, skirtumai.

		Tradiciniame mokymesi	Nuotoliniame mokymesi	t	df	p
		M (SD)	M (SD)			
Turi laiko padėti mokytis	Mamos (n = 89)	3,40 (0,86)	3,70 (0,89)	85	-2,49	0,015
	Tėčiai (n = 17)	3,03 (0,84)	3,23(0,48)	15	-1,00	0,343

Pastaba: M – vidurkis, SD – standartiniai nuokrypiai. Statistiškai reikšmingi skirtumai pažymėti paryškintu šriftu.

Mamos statistiškai reikšmingai dažniau turi laiko savo vaikui padėti mokytis ir atlikti mokyklines užduotis vykstant nuotoliniam mokymuisi, nei tradiciniam. Lyginant tėčių galimybes padėti vaikui mokytis nuotolinio ir tradicinio mokymosi metu statistiškai reikšmingų skirtumų nerasta (11 lentelė).

Toliau buvo siekiama išsiaiškinti, su kokiais veiksniais yra susijęs tėvų įsitraukimas į nuotolinį mokymąsi. Šiuo tikslu buvo ieškoma sąsajų su tėvų charakteristikomis: tėvų amžius, išsilavinimas, vaikų skaičius šeimoje, tėvų saviefigyvumas ir patirtis mokykloje; vaikų charakteristikomis: klasė, pasiekimų lygis, kokią įtaką nuotolinis mokymasis turi mokymosi pasiekimams ir kaip dėl nuotolinio mokymosi pasikeitė vaiko patiriami mokymosi ir emociniai sunkumai. Sąsajoms surasti buvo naudota Pearson koreliacija. Pirma buvo ieškoma tėvų įsitraukimo į nuotolinį mokymąsi su įsitraukimu į tradicinį mokymąsi ir jo komponentais (Tėvai-vaikai, Tėvai-mokytojai, Tėvai-veikla klasėje, Tėvų kontrolė) sąsajų. Rezultatai yra parodyti 12 lentelėje.

12 lentelė. Įsitraukimo į nuotolinį mokymąsi sąsajos su įsitraukimu į tradicinį mokymąsi ir jo komponentais.

Skalės	NĮ	TĮ	T-V	T-M	TKtr	T-Kl
Įsitraukimas į nuotolinį mokymąsi (NĮ)						
Bendras tėvų įsitraukimas į tradicinį mokymąsi (TĮ)	0,780**					
Tėvai-vaikai (TV)	0,719**	0,834**				
Tėvai-mokytojai (TM)	0,615**	0,820**	0,497**			
Tėvų kontrolė (TKtr)	0,517**	0,640**	0,358**	0,307*		
Tėvai-veikla klasėje (T-Kl)	0,508**	0,619*	0,253*	0,467**	0,382**	

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$

Tėvų įsitraukimas į nuotolinį mokymąsi yra statistiškai reikšmingai ir teigiamai susijęs su bendru tėvų įsitraukimo į tradicinį mokymąsi ir visais keturiais jo komponentais: tėvų tiesiogine pagalba vaikui mokantis, tėvų bendravimu su mokytojais, dienotvarkės kontroliavimu ir tėvų veikla klasėje. Kuo daugiau tėvai buvo įsitraukę į savo vaikų tradicinį mokymąsi, tuo didesnis yra jų įsitraukimas ir vykstant nuotoliniam mokymuisi. Visi įsitraukimo į tradicinį mokymąsi komponentai teigiamai koreliuoja vieni su kitais bei su bendro tėvų įsitraukimo į tradicinį mokymąsi skalės rezultatais.

Taip pat siekta išsiaiškinti, su kokiomis tėvų charakteristikomis yra susijęs tėvų įsitraukimas pradinukų mokymąsi (14 lentelė).

13 lentelė. Tėvų įsitraukimo į vaiko nuotolinį ir tradicinį mokymąsi sąsajos su tėvų ir šeimos charakteristikomis.

Tėvų charakteristikos	NĮ	TĮ	T-V	T-M	TKtr	T-Kl
Tėvų amžius	-0,052	0,028	0,116	-0,101	0,095	-.156
Tėvų išsilavinimas	0,005	-0,153	-0,189	-0,114	-0,181	0,063
Vaikų skaičius šeimoje	0,115	-0,181	-0,226	-0,072	-0,030	-0,100
Tėvų saviefektyvumas	0,415**	0,351**	0,224*	0,327**	0,067	0,180
Tėvų patirtis mokykloje	0,344*	0,249*	0,278*	0,122	0,087	0,204

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$. Pastaba: NĮ – tėvų įsitraukimas į nuotolinį mokymąsi; TĮ - Bendras tėvų įsitraukimas į tradicinį mokymąsi; T-V – tėvai-vaikai; T-M – tėvai-mokytojai; TKtr – tėvų kontrolė; T-Kl – tėvai-veikla klasėje.

Tėvų įsitraukimas yra statistiškai reikšmingai susijęs su tėvų saviefektyvumu, labiau savo gebėjimais pasitikintys tėvai yra labiau įsitraukę į savo vaikų nuotolinį mokymąsi. Įsitraukimas į nuotolinį mokymąsi yra susijęs ir su tėvų patirtimi mokykloje: labiau įsitraukę yra tie, kurie turėjo geresnę patirtį mokykloje kaip mokiniai (žr. 13 lentelę). Tėvų įsitraukimo į tradicinį mokymąsi visos

skalės įvertis susijęs su tėvų savie efektyvumu ir patirtimi mokykloje, tai reiškia, jog kuo didesnis tėvų saveie efektyvumas, tuo labiau jie įsitraukę į tradicinį mokymąsi ir turėję geresnę patirtį mokykloje patys būdami mokiniais. Tėvų tiesioginė pagalba vaikui mokantis yra susijusi su tuo, kokia buvo pačių tėvų patirtis mokantis mokykloje: kuo geriau savo mokyklinę patirtį vertina tėvai, tuo jie labiau padeda savo vaikams mokytis tradiciniame mokymesi. Tėvų bendravimas su mokytoja yra susijęs su tėvų savie efektyvumu. Dažniau su mokytoja bendrauja vaiko ugdymo klausimais tie tėvai, kurie pasižymi aukštesniu savie efektyvumu.

14 lentelėje pateikiamos koreliacijos, kurios parodo ryšį tarp vaiko charakteristikų ir tėvų įsitraukimo.

14 lentelė. Tėvų įsitraukimo į nuotolinį ir tradicinį mokymąsi sąsajos su vaiko charakteristikomis.

Vaiko charakteristikos	NĮ	TĮ	T-V	T-M	TKtr	T-Kl
Klasė	0,046	0,047	-0,015	0,008	0,218	0,129
Pasiekimai	-0,007	0,013	-0,052	0,013	0,111	0,376**
Nori eiti į mokyklą	0,214	0,184	0,159	0,170	0,162	0,374
Pasakoja, kas jam mokykloje patinka/nepatinka	0,210	0,146	0,279*	0,056	-0,094	0,225
Pasakoja, kaip jam sekasi mokykloje	0,280*	0,195	0,248*	0,052	0,101	0,285
Noriai atlieka namų darbus	0,167	0,230	0,120	0,260*	0,222	0,118

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$. Pastaba: NĮ – tėvų įsitraukimas į nuotolinį mokymąsi; TĮ - Bendras tėvų įsitraukimas į tradicinį mokymąsi; T-V – tėvai-vaikai; T-M – tėvai-mokytojai; TKtr – tėvų kontrolė; T-Kl – tėvai-veikla klasėje.

14 lentelėje pateikti rezultatai rodo, kad tėvų įsitraukimas yra teigiamai susijęs su vaiko dalinimusi apie tai, kaip jam sekasi mokykloje, tai reiškia, jog kuo daugiau vaikas yra pasakojantis apie savo sėkmes ir nesėkmes mokykloje, tuo labiau jo tėvai yra įsitraukę į nuotolinį mokymąsi. Tėvų tiesioginė pagalba vaikui mokantis tradiciniu būdu yra reikšmingai susijusi su tuo, kad vaikas pasakoja, kas jam mokykloje nepatinka, patinka ir sekasi, nesiseka. Kuo labiau padedantys vaikui yra tėvai, tuo dažniau vaikai pasakoja, kaip jiems sekasi mokykloje, bei kokie dalykai patinka ir nepatinka. Tėvų bendravimas su mokytoja yra susijęs su tuo, kaip noriai vaikas atlieka namų darbus. Kuo daugiau su mokytoja yra bendraujantys tėvai, tuo labiau vaikas yra norintis atlikti namų darbus. Kuo labiau tėvai dalyvauja klasės veikloje, tuo aukštesni yra vaiko pasiekimai, vaikas dažniau nori eiti į mokyklą, pasakoja kaip jam sekasi mokykloje ir noriai atlieka namų darbus.

Toliau buvo analizuojama, kaip įsitraukimas į vaiko mokymąsi yra susijęs su tėvų požiūriu, kokią įtaką nuotolinis mokymasis daro vaiko mokymosi procese (žr. 15 lentelę).

15 lentelė. Tėvų įsitraukimo į nuotolinį ir tradicinį mokymąsi sąsajos su vertinimu, kokią įtaką nuotolinis mokymasis turi jų vaikų mokymosi procese.

	NĮ	TĮ	T-V	T-M	TKtr	T-Kl
Įtaka mokymosi rezultatams	-0,069	0,150	0,112	0,049	0,240	-0,027
Įtaka mokymosi sunkumams	0,361*	0,127	0,042	0,092	0,232	0,092
Įtaka emociniams sunkumams	0,168	0,032	0,010	-0,047	0,041	-0,055

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$. Pastaba: NĮ – tėvų įsitraukimas į nuotolinį mokymąsi; TĮ - Bendras tėvų įsitraukimas į tradicinį mokymąsi; T-V – tėvai-vaikai; T-M – tėvai-mokytojai; TKtr – tėvų kontrolė; T-Kl – tėvai-veikla klasėje.

Kuo labiau tėvai yra įsitraukę į savo vaikų mokymąsi nuotoliniu būdu, tuo palankiau jie vertina nuotolinio mokymosi įtaką savo vaiko patiriamams mokymosi sunkumams (15 lentelė). Įsitraukimo į tradicinį mokymąsi faktoriai nėra susiję su nuotolinio mokymosi įtaka vaiko mokymuisi.

Norint geriau suprasti gautus rezultatus, toliau buvo ieškoma tėvų ir vaikų charakteristikų bei vertinimo, kokią įtaką vaiko mokymosi procesui gali turėti nuotolinis mokymasis sąsajų, kurios yra pateikiamos 16 lentelėje.

16 lentelė. Tėvų charakteristikų sąsajos su vertinimu, kokią įtaką nuotolinis mokymasis turi jų vaikų mokymosi procese.

	Įtaka mokymosi rezultatams	Įtaka mokymosi sunkumams	Įtaka emociniams sunkumams
Tėvų amžius	0,159	-0,190	-0,183
Tėvų išsilavinimas	0,253*	-0,004	0,060
Vaikų skaičius šeimoje	-0,290*	-0,082	0,040
Tėvų saviefektyvumas	0,009	-0,164	0,107
Tėvų patirtis mokykloje	0,073	0,087	-0,076

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$.

Tėvų amžius ir kaip paveikiami emociniai sunkumai koreliuoja neigiamai, tai reiškia, jog jaunesnis tėvai labiau mano, kad dėl nuotolinio mokymosi jų vaikas patiria mažiau emocinių sunkumų (16 lentelė). Tėvų išsilavinimas yra teigiamai susijęs su tuo, kaip nuotolinis mokymasis gali paveikti vaiko rezultatus. Tai reiškia, kuo aukštesnis tėvų išsilavinimas, tuo labiau mano, jog nuotolinis mokymasis turės teigiamą poveikį jų vaiko mokymosi rezultatams ir žinioms.

Vaikų skaičius šeimoje yra neigiamai koreliuojantis su tuo, kaip nuotolinis mokymasis gali paveikti mokymosi rezultatus. Kuo daugiau brolių ar seserų vaikas turi, tuo tėvai dažniau nurodo, kad mokantis nuotoliniu jų vaiko rezultatai suprastės.

17 lentelė. Vaikų charakteristikų sąsajos su vertinimu, kokią įtaką nuotolinis mokymasis turi jų vaikų mokymosi procese.

	Įtaka mokymosi rezultatams	Įtaka mokymosi sunkumams	Įtaka emociniams sunkumams
Klasė	0,224	0,032	-0,210
Pasiekimai	0,161	0,076	0,027
Nori eiti į mokyklą	0,300**	-0,032	-0,021
Pasakoja, kas jam mokykloje patinka/nepatinka	0,139	0,011	-0,035
Pasakoja, kaip jam sekasi mokykloje	0,187	-0,129	0,071
Noriai atlieka namų darbus	0,033	0,094	0,094

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$.

Vaiko noras eiti į mokyklą yra susijęs su tuo, kaip nuotolinis mokymasis gali paveikti jo rezultatus, tai reiškia, jog kuo jų vaikas labiau nori eiti į mokyklą, tuo dažniau jie nurodo, jog dėl nuotolinio mokymosi jų vaiko mokymosi rezultatai ir įgytos žinios taps geresni (17 lentelė).

18 lentelė. Tėvų ir vaikų charakteristikų sąsajos.

	Tėvų amžius	Tėvų išsilavinimas	Vaikų skaičius	Savi-efektyvumas	Patirtis mokykloje
Pasiekimai	0,066	0,127	-0,130	0,123	0,083
Nori eiti į mokyklą	0,012	0,057	-0,042	0,183	0,269*
Pasakoja, kas jam mokykloje patinka/nepatinka	-0,056	0,109	-0,206	0,372**	0,258*
Pasakoja, kaip jam sekasi mokykloje	0,083	0,025	-0,163	0,276*	0,302*
Noriai atlieka namų darbus	-0,169	-0,042	-0,292*	0,461*	0,109

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$.

Kuo aukštesnis tėvų saviefektyvumas, tuo dažniau jų vaikai pasakoja, kas jiems patinka ir nepatinka mokykloje, kaip jiems mokykloje sekasi bei noriau atlieka namų darbus (žr. 18 lentelę). Pačių tėvų patirtis mokykloje yra susijusi su tuo, kaip vaikas nori eiti į mokyklą: kuo geresnė buvo pačių tėvų patirtis mokykloje, tuo labiau jų vaikai nori eiti į mokyklą. Be to, kuo geresnė tėvų patirtis mokykloje, tuo dažniau jų vaikai pasakoja, kas jiems mokykloje patinka bei kaip sekasi. Tėvų vertinimu, kuo daugiau brolių ar seserų vaikas turi, tuo mažiau jis nori daryti namų darbus.

Tolesnei analizei buvo siekiama sužinoti, su kokiais veiksniais yra susijęs tėvų pasitenkinimas nuotoliniu mokymusi, tam buvo naudota Pearson koreliacija. Koreliacijos pateikiamos 19 lentelėje.

19 lentelė. Tėvų pasitenkinimo nuotoliniu mokymusi sąsajos su jų įsitraukimu į nuotolinį ir tradicinį vaikų mokymąsi, tėvų ir vaikų charakteristikomis, nuotolinio mokymosi įtaka jų vaiko mokymosi procesui.

	Pasitenkinimas nuotoliniu mokymusi
Perėjimas prie nuotolinio mokymosi	0,802**
Įsitraukimas į nuotolinį mokymąsi	0,175
Įsitraukimas į tradicinį mokymąsi (Bendras)	0,115
Tėvų amžius	-0,038
Tėvų išsilavinimas	0,155
Vaikų skaičius šeimoje	0,046
Saviefektyvumas	0,111
Patirtis mokykloje	0,250
Klasė	-0,314
Pasiekimų lygis	0,337**
Mokymosi sunkumai	0,181
Emociniai sunkumai	0,187
Įtaka mokymosi rezultatams	0,513**

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$

Tėvų pasitenkinimas nuotoliniu mokymusi stipriai koreliuoja su perėjimo prie nuotolinio mokymosi sklandumu. Labiau patenkinti nuotoliniu mokymusi tėvai susidūrė su sklandesniu perėjimu prie nuotolinio mokymosi (19 lentelė). Tėvų pasitenkinimas susijęs ir vaiko pasiekimais, tai reiškia jog labiau patenkinti nuotoliniu mokymusi yra tėvai, kurių vaikai mokosi geriau. Tėvų pasitenkinimas teigiamai susijęs su tuo, kaip tėvai mano, nuotolinis mokymasis paveiks jų vaiko mokymosi rezultatus: tėvai, kurie mano, kad nuotolinis mokymasis turės teigiamą įtaką jų vaiko mokymosi rezultatams yra labiau patenkinti savo vaikų nuotoliniu mokymusi.

Siekiant nustatyti, kokie veiksniai numato tėvų įsitraukimą į nuotolinį pradinį klasių mokinių mokymąsi karantino metu, buvo atlikta linijinės tiesinės regresijos analizė. Pirmiausiai regresija buvo atlikta siekiant nustatyti, kurie įsitraukimo į tradicinį pradinukų mokymąsi komponentai gali prognozuoti įsitraukimą į nuotolinį mokymąsi (20 lentelė).

20 lentelė. Tėvų įsitraukimo į nuotolinį mokymąsi prognostiniai veiksniai (Tėvai-vaikai, Tėvai-mokytojai, Tėvų kontrolė).

Nepriklausomi kintamieji	Tėvų įsitraukimas į nuotolinį mokymąsi				
	Beta (β)	p	F	p	R ²
Tėvai-vaikai	0,487	<0,001	55,310	<0,001	0,725
Tėvai-mokytojai	0,308	<0,001			
Tėvų kontrolė	0,217	0,008			

Pastaba. Statistiškai reikšmingi rezultatai pažymėti paryškintu šriftu.

Gauto regresijos modelio tikimas duomenims vertinamas determinacijos koeficientu (R²), kurio reikšmė turėtų būti $\geq 0,20$, o ANOVA reikšmė $p < 0,050$ (Čekanavičius ir Murauskas, 2014).

20 lentelėje pateikta regresinė analizė atskleidė, kad 72,5 procentus kintamojo *Tėvų įsitraukimo į nuotolinį mokymąsi* paaiškina šis regresijos modelis. Tėvų-vaikų, Tėvų-mokytojų ir Tėvų kontrolės veiksniai mokantis tradiciniu būdu, iki karantino, statistiškai reikšmingai nuspėja Tėvų įsitraukimą į nuotolinį mokymąsi (R² = 0,725, F = 55,310, p < 0,001). Beta koeficientas parodo, kad geriausią prognostinę vertę šiame modelyje turi tėvų tiesioginė pagalba vaikui ($\beta = 0,487$), o mažiausią svorį turi tėvų bendravimas su mokytojais ($\beta = 0,217$). Visi kintamieji šiame modelyje yra statistiškai reikšmingi ir nėra multikolinearūs (VIF < 4).

Regresinė analizė atlikta nustatyti saviefektyvumo prognostinę reikšmę (21 lentelė).

21 lentelė. Tėvų įsitraukimo į nuotolinį mokymąsi saviefektyvumo prognostinis veiksnys.

	Beta (β)	p	F	R ²
Tėvų saviefektyvumas	0,464	<0,001	19,241	0,316

Pastaba. Statistiškai reikšmingi rezultatai pažymėti paryškintu šriftu.

21 lentelėje pateikta regresinė analizė atskleidė, kad 31,6 procentus kintamojo *Tėvų įsitraukimo į nuotolinį mokymąsi* paaiškina šis regresijos modelis. Šis regresijos modelis parodo, kad Tėvų saviefektyvumas gali prognozuoti tėvų įsitraukimą į nuotolinį pradinukų mokymąsi (R² = 0,216, F = 19,241, p < 0,001).

Remiantis anksčiau apskaičiuota tėvų pagalbos ir saviefektyvumo prognostine verte, buvo sudarytas modelis, į kurį buvo įtraukti visi reikšmingi nepriklausomi kintamieji galintys numatyti tėvų įsitraukimą į nuotolinį mokymąsi (žr. 22 lentelę).

22 lentelė. Tėvų įsitraukimo į nuotolinį mokymąsi prognostiniai veiksniai (tėvai - vaikai, tėvai-mokytojai, tėvų kontrolė, saviefektyvumas)

Nepriklausomi kintamieji	Beta (β)	p	F	p	R ²
			40,991	<0,001	0,735
Tėvų saviefektyvumas	0,156	0,035			
Tėvai-vaikai	0,452	<0,001			
Tėvai-mokytojai	0,248	0,007			
Tėvų kontrolė	0,259	0,002			

Pastaba. Statistiškai reikšmingi rezultatai pažymėti paryškintu šriftu.

Iš rezultatų, pateiktų 22 lentelėje, matyti, kad 73,5 procentus *Tėvų įsitraukimo į nuotolinį mokymąsi* paaiškina šis regresijos modelis ($R^2 = 0,735$, $F = 40,991$, $p < 0,001$). Šiame bendrame modelyje didžiausią prognostinę reikšmę turi tėvų tiesioginė pagalba vaikui (Tėvai-vaikai) ($\beta = 0,452$), o mažiausią – tėvų saviefektyvumas ($\beta = 0,156$). Kintamieji šiame modelyje yra statistiškai reikšmingi ir ne multikolinearūs ($VIF < 4$).

Siekiant geriau suprasti, tėvų ir jų vaikų patirtis mokymuisi vykstant nuotoliniu būdu, buvo analizuojami tėvų atsakymai į atviro tipo klausimus: kokius jie mato nuotolinio mokymosi privalumus ir trūkumus. Buvo išskirtos privalumų ir trūkumų grupės pagal temas, kurios išryškėjo tėvų atsakymuose. Išskirtos keturios privalumų ir šešios trūkumų kategorijos, kurios yra pateiktos 23 lentelėje.

23 lentelė. Nuotolinio mokymosi privalumai ir trūkumai.

Privalumai	Trūkumai
<ul style="list-style-type: none"> • Naujų įgūdžių įtvirtinimas (32,1%); • Laiko valdymas (30,2%); • Didesnis tėvų įsitraukimas (24,5%); • Saugesnė mokymosi aplinka (15,1%). 	<ul style="list-style-type: none"> • Sudėtingesnis mokymasis (30,2%). • Bendravimo su bendraamžiais trūkumas (25,5%); • Nepalanki aplinka mokymuisi (23,6%); • Tėvams kylantys sunkumai (20,8%); • Techninės problemos (16,0%); • Sunkumai kylantys mokytojams (10,4%);

Apibendrinant tėvų įvardijamus nuotolinio mokymosi privalumus buvo išskirtos keturios kategorijos: *Naujų įgūdžių įtvirtinimas*, *Laiko valdymas*, *Didesnis tėvų įsitraukimas* ir *Saugesnė mokymosi aplinka*.

Dažniausiai tėvų įvardijami nuotolinio mokymosi privalumai buvo susiję su galimybe jų vaikams įtvirtinti naujus įgūdžius. Šį privalumą mato 31,8 proc. (34 respondentai) tyrime dalyvavusių tėvų. Daugiausia tėvai minėjo, jog jų vaikai ugdo savarankiškumą mokydami nuotoliniu būdu (pvz.

„Ugdo vaiko savarankiškumą“). Taip pat ugdo kompiuterinį raštingumą (pvz. „Greičiau išmoks naudotis kompiuteriu“) bei mokosi planuoti savo laiką (pvz. „išmoksta planuoti savo laiką“).

Antroji kategorija yra susijusi su laiko valdymu, kurį suteikia nuotolinis mokymasis: vaikams nereikia taip anksti keltis į mokyklą, rytais būna mažiau skubėjimo. Be to, tėvai įvardija, jog vaikai gali geriau susiplanuoti savo dieną (pvz. „Vaikas pats gali susiplanuoti daugelį dalykų ir nereikia anksti pažadinti, kai vaikai atsikelia, tada ramiai ir pradeda“), turi daugiau laisvo laiko (pvz. „Vaikas turi daugiau laisvo laiko dienos eigoje, mažiau pavargsta), gali dirbti savo tempu.

Trečioji išskirta nuotolinio mokymosi privalumų grupė apibūdina didesnę tėvų įsitraukimą į vaiko mokymąsi: tėvams dabar yra didesnės galimybės stebėti vaikų mokymosi procesą, kaip vyksta pamokos, matyti savo vaiko elgesį pamokose ir kiek jis pats yra įsitraukęs (pvz. „Gali matyti kaip vyksta mokymosi procesas, girdėti kiek vaikas į jį įsitraukia, kuo dalijasi ir kaip bendrauja su bendraklasiais ir mokytoja, kaip elgiasi pamokoje“). Be to, tėvai gali realiai įvertinti vaiko mokymosi lygį (pvz. „Galimybė tėvams realiai įvertinti savo vaiko lygį. Pamatyti stipriąsias, silpnąsias puses“), bei jaučia, kad geriau supranta vaiko sunkumus ir įsigilina į vaiko problemas (pvz. „...galiu pamatyti mokymosi procesą iš vidaus, galiu suprasti geriau savo vaiko sunkumus ir jam padėti“). Galimybę įsitraukti labiau į savo vaiko mokymąsi įvardijo 24,5 proc. tyrime dalyvavusių tėvų (24 respondentai).

Ketvirtoji išskirta kategorija apibendrina tėvų atsakymus apie nuotolinio mokymosi naudą vaikų žinioms ir mokymosi procesui. 15,1 proc. tėvų (16 respondentų) įvardija, kad mokydami iš namų vaikai laisviau jaučiasi pamokose, patiria mažiau įtampos, taip pat vaikai gali dirbti sau labiau priimtiniu ir tinkančiu būdu (pvz. „Mažiau skubėjimo dėl kitų, daugiau individualumo“) bei dirbdami daugiau savarankiškai gali labiau įsigilinti į mokymosi turinį, geriau išmokti medžiagą.

Vis dėl to reikėtų pažymėti, kad 7,5 proc. tyrimo dalyvių (8 respondentai) įvardijo, kad pradinukų mokymosi nuotolinio mokymosi privalumų jie nemato.

Analizuojant tėvų atsakymus apie nuotolinio mokymosi trūkumus, išskirtos šešios kategorijos apibendrinančios tėvų įvardijamus nuotolinio mokymosi trūkumus: *Sudėtingesnis mokymasis*, *Bendravimo su bendraamžiais trūkumas*, *Nepalanki aplinka mokymuisi*, *Tėvams kylantys sunkumai*, *Techninės problemos*, *Sunkumai kylantys mokytojams*.

Pirmoji nuotolinio mokymosi trūkumų kategorija, kuri apjungia dažniausiai tėvų įvardijamus nuotolinio mokymosi minusus (30,2 proc., 32 respondentai), yra sudėtingesnis mokymasis. Tėvai įvardijo keletą trūkumų, kurie apsunkina vaiko mokymosi procesą: trumpesnės pamokos, dėl kurių vaikams yra mažiau aiškinama medžiaga (pvz. „Pamokos daug trumpesnės, medžiaga daug mažiau aiškinama“, „...pamokos dėstymui skiriama mažiau laiko“). Taip pat vaikams tenka labai daug savarankiško darbo, kas daugeliui pradinių klasių mokinių yra per daug sudėtinga, sunku įsisavinti naujas temas (pvz. „Trūksta paprastumo. Vaikui savarankiškai per sudėtinga viską atlikti“), nėra

gilinamos jų žinios, mokymosi procesas vyksta lėčiau, o kai kurie vaikai išvis beveik nesimoko (pvz. „Vaikai nelinkę klausyti tėvų, nesupranta mokslo svarbos“).

Dažnai tėvų įvardijamas nuotolinio mokymosi trūkumas buvo bendravimo su bendraamžiais trūkumas: pradinukai neturi galimybės gyvai bendrauti su savo klasės draugais, jų pasiilgsta (pvz. „Trūksta darbo grupelėse, bendravimo su draugais, pasidalinimo su kitais“), trūksta darbo grupelėse.

23,6 proc. tyrime dalyvavusių pradinukų tėvų (25 respondentai) įvardija nepalankią aplinką vaiko mokymuisi: vaikai nuolatos būna namuose, jų aplinka nesikeičia, kai kuriems vaikams yra sunku susikaupti mokantis namuose (pvz. „vaikas nuolat sėdi namuose - nesikeičia jo aplinka ir apima tingulys“), taip pat vaikai priversti labai daug laiko praleisti prie kompiuterio (pvz. „Per daug laiko prie kompiuterio praleidžiama“), jiems pavargsta akys.

Maždaug penktadalis, 20,8 proc. (22 respondentai), tyrime dalyvavusių tėvų įvardijo sunkumus, kurie kyla jiems patiems dėl nuotolinio mokymosi. Šis mokymosi būdas reikalauja labai daug tėvų dėmesio ir laiko, tėvai turi daugiau tikrinti kaip vaikai supranta mokymosi medžiagą bei atlieka mokyklines užduotis. Vieni tėvai pastebi, kad dėl darbo ir dėl šeimos aplinkybių jie neturi galimybių skirti vaiko mokymuisi namuose tiek dėmesio, kiek reiktų. Kiti įvardija, kad vienas iš tėvų turi nedarbi, kad patenkintų šiuos poreikius (pvz. „Sunku su pirmų klasių vaikais, nes jiems dar reikia suaugusiųjų pagalbos paaiškinant, perskaitant užduotį ir pan. O taip pat sunku, nes mes su vyru abu turime dirbti pilnu etatu savo darbuose, taip pat turime mažą dukrytę,...] tai labai išvargino šis laikotarpis“).

16,0 proc. tėvų ir jų vaikų (17 respondentų) susidūrė su techninėmis problemomis vykstant nuotoliniams mokymui. Susiduriama su programos strigimais, nesutvarkyta techninė baze, interneto ryšio nutrūkimu.

Paskutinioji išskirta trūkumų kategorija yra sunkumai kylantys mokytojams. 10,4 proc. tėvų (11 respondentų) pastebi, kad ne visi mokytojai yra paruošti/pasiruošę nuotoliniam darbui, trūksta techninių žinių ir įgūdžių (pvz. „Dauguma mokytojų nėra pasiruošę dėstyti nuotoliniu būdu“), jiems yra sunkiau suvaldyti klasę (pvz. „...sunkiau mokytojai valdyti klasę“), sunku įvertinti vaiko pasiekimus (pvz. „Mokytojai sudėtinga įvertinti pasiekimus“).

Tik viena tyrime dalyvavusi mama (0,9 proc.) atsakė, kad nuotolinio mokymosi trūkumų ji nemato: „Nelabai matau trūkumų“.

Didžioji dauguma tėvų, net 45 proc., kurių vaikai mokosi patenkinamu lygiu, kaip nuotolinio mokymosi pranašumą įvardijo vaiko naujų įgūdžių lavinimą (23 lentelė, 3 priede). Tarp tėvų, kurių vaikai pasiekę pagrindinį pasiekimų lygį, dažniausiai įvardijo didesnę įsitraukimą kaip nuotolinio mokymosi privalumą (23,5 proc.), tačiau gana dažnai minimas buvo ir laiko valdymas (17,6 proc.). Aukštesniojo pasiekimų lygio vaikų tėvai dažniausiai kaip nuotolinio mokymosi privalumą pažymėjo

laiko valdymą (41,2 proc.), 29,4 proc. šių tėvų pastebėjo, kad jų vaikai gali išmokti naujų įgūdžių mokantis nuotoliniu būdu.

Analizuojant tėvų įvardijamus trūkumus pastebėta, jog tėvai, kurių vaikai mokosi prasčiau – patenkinamu lygiu, buvo linkę įvardyti daugiau nuotolinio mokymosi trūkumų nei geriau besimokančių vaikų tėvai. Tėvai, kurių vaikų pasiekimų lygis yra patenkinamas, dažnai, kaip nuotolinio mokymosi trūkumą įvardijo sunkumus, kylančius jiems patiems (laiko trūkumas, didesnė tenkanti atsakomybė) (80 proc.), be to daugiau nei pusė šių tėvų, 60 proc. įvardijo, kad namai ir elektroninė erdvė yra nepalanki aplinka vaiko mokymuisi, tačiau šiuos trūkumus gerokai rečiau įvardijo geriau besimokančių pradinukų tėvai. Dažniausiai įvardijamas nuotolinio mokymosi trūkumas tėvų, kurių vaikų pasiekimų lygis yra pagrindinis, buvo sudėtingesnis mokymosi procesas (41,2 proc.), kitas dažnai minimas aspektas buvo bendravimo su klasės draugais trūkumas (29,4 proc.). Tėvai, kurių vaikų pasiekimų lygis yra aukštesnysis, nuotolinio mokymosi trūkumų įvardijimas pasiskirstė tolygiau: 29,4 proc. šių tėvų kaip minusus įvardijo bendravimo trūkumą mokantis nuotoliniu būdu, kylančias technines problemas ir nepalankę aplinką mokymuisi. Ne ką mažiau tėvų įvardijo ir prastesnę vaiko mokymąsi (23,5 proc.). Tačiau vos 5,9 proc. šių tėvų pažymėjo, kad jiems patiems kyla sunkumų dėl vaikų nuotolinio mokymosi.

4. REZULTATŲ APTARIMAS

Šiame darbe buvo aiškinamasi ir bandoma sužinoti, kokios yra tėvų patirtys ir su kokias iššūkiiais susiduria tėvai bandydami įsitraukti į pradinių klasių mokinių nuotolinį mokymąsi bei kas gali būti svarbu tėvams ir padedant pradinukams mokantis nuotoliniu būdu.

Pirmas tyrimo uždavinys skirtas išsiaiškinti, kaip pasikeitė tėvų įsitraukimas įvedus nuotolinį mokymąsi. Dauguma tėvų mano, kad jie įvedus nuotolinį mokymąsi yra daugiau įsitraukę į savo vaikų mokymąsi, nei anksčiau. Panašius rezultatus rodo ir kitos šalyje ir užsienyje atliktos apklausos (TAMO, 2020; The Pearson and Connections Academy Parent Pulse Report, 2020). Tai, kad mokantis nuotoliniu būdu reikalinga didelė ir nuolatinė tėvų pagalba rodo ir Borup, Chambers ir Stimson (2007) tyrimo rezultatai. Tai dera ir su kitų tyrimų rezultatais, kurie rodo, jog tėvų įsitraukimo vaidmuo mokantis elektroninėje erdvėje yra kritiškai svarbus (Borup, Graham & Davies, 2013) ir jog tėvai turi daugiau atsakomybių įsitraukiant į nuotolinį mokymąsi (Beck et al., 2013; Hasler Waters, 2012).

Įvedus nuotolinį mokymąsi, tėvai dažniau nei iki jo (mokantis tradiciniu būdu) tikrina, ar vaikas yra susiruošęs pamokoms, ar turi visas reikiamas priemones, dažniau padeda atlikti namų darbus, dažniau padeda išspręsti kylančius vaikui sunkumus mokantis ir dažniau turi laiko padėti vaikui mokytis. Tačiau kaip dažnai tėvai palaiko ryšį ir bendrauja su mokytojais nepasikeitė. Anastasiades ir Gertzakis (2007) tyrimo išvadose panašiai teigiama, jog mokantis nuotoliniu būdu pradinio amžiaus mokiniams reikia daugiau pagalbos ruošiant namų darbus. Didesnis pagalbos vaikams poreikis gali būti susijęs su tuo, jog nuotolinis mokymasis reikalauja daugiau užduočių atlikti savarankiškai, skatina patį vaiką ieškoti informacijos ir spręsti užduotis, todėl jam gali kilti daugiau pagalbos, ypač atsižvelgiant į šio tyrimo kontekstą, vaikams gali kilti daugiau neaiškumų ir sunkumų ir tėvams daugiau reikia prižiūrėti, ar vaikas susiruošęs mokyklai, ar supranta, kaip reikia atlikti užduotis. Be to, internetinės pamokos vykstančios namuose, įgalina tėvus stebėti ir dalyvauti vaiko mokymesi taip, kaip anksčiau to padaryti negalėjo (Beck, Maranto & Lo, 2013). Be to, kiti autoriai teigia, kad mokantis elektroninėje erdvėje dažnai trūksta mokytojų bendravimo su tėvais ir su mokiniais (Borup, Graham & Davies, 2013; Currie-Rubin & Smith, 2014).

Lyginant mamų ir tėčių įsitraukimą į nuotolinį mokymąsi ir tradicinį mokymąsi, statistiškai reikšmingų skirtumų nerasta. Tai prieštarauja kitų tyrimų rezultatams (McBride & Mills, 1993; Nord, Brimhall & West, 1997; Tamis-LeMonda & Cabrera, 2002; Hossain & Aziano, 2008), kurie rodo didesnę mamų įsitraukimą į vaiko mokymosi procesą. Tokius rezultatus galima būtų aiškinti tuo, kad šiame tyrime dalyvavo tėvai, kurie pasižymi gana aukštu įsitraukimu, todėl ir tėčiai šiame tyrime yra

labiau įsitraukę nei anksčiau minėtuose tyrimuose, taip pat atkreipiant, jog šiame tyrime tėčių dalyvavo daug mažiau nei mamų.

Šio tyrimo rezultatai parodė, jog mamų įsitraukimo, įvedus nuotolinį mokymą, pasikeitimų atsirado daugiau: jos dažniau tikrina ar vaikas susiruošęs mokyklai, padeda atlikti namų darbus, padeda išspręsti kylančius sunkumus mokantis ir turi laiko padėti mokytis, nei anksčiau. Tačiau tėčiai nurodo, kad dažniau tikrina ar vaikas yra susiruošęs mokyklai ir padeda išspręsti kylančius sunkumus dažniau mokantis nuotoliniu būdu nei tradiciškai. Anastasiades ir Gertzakis (2007) tyrimas parodė, kad mamos, įvedus nuotolinį mokymą, deda daugiau pastangų įsitraukiant į vaiko mokymą nei tėčiai. Galima bandyti kelti prielaidą, kad mamos daugiau praleidžia laiko su savo vaikais namuose ir prisiima daugiau atsakomybės padedant vaikui atlikti namų darbus ir mokytis. Tačiau šiuos rezultatus reikėtų vertinti atsargiai, kadangi vaikų motinos šiame tyrime dalyvavo kur kas aktyviau ir jų imtyje buvo daugiau.

Toliau tyrime buvos siekiama išsiaiškinti su kokiomis charakteristikomis siejasi tėvų įsitraukimas į nuotolinį mokymą. Tėvai, kurių įsitraukimas tradiciniame mokymesi - pagalba vaikui, bendravimas su mokytojais, dienotvarkės kontroliavimas, klasės veiklą – buvo didesnis, didesnis įsitraukimas buvo ir perėjus prie nuotolinio mokymosi. Tokius rezultatus būtų galima bandyti paaiškinti tuo, kad turimi tėvų įgūdžiai ir žinios apie įsitraukimą ir vaiko gebėjimus bei sunkumus įgalina tėvus aktyviau ir efektyviau įsitraukti ir į nuotolinį mokymą. Tėvų turimos žinios ir informacija apie jų galimybes ir svarbą yra susiję su tėvų įsitraukimu į vaiko mokymosi procesą (Sapugan, 2014).

Gauti rezultatai rodo tėvų įsitraukimo į nuotolinį mokymą sąveiką su saviefektyumu. Tokie rezultatai dera su kitų tyrėjų rezultatais (Tazouti & Jarlégan, 2016; Hoover-Dempsey et al., 2001; Lahart et al., 2009, Peiffer, 2015), kurie įrodo, kad tėvai, turintys stiprų saviefektyvumo jausmą, labiau pasitikintys savo gebėjimais skatinti ir ugdyti savo vaiko akademinį vystymąsi, geba geriau išsiugdyti naujus tėvystės įgūdžius ir aktyviau įsitraukti į vaiko mokymą. Tikėtina, kad aukštas tėvų saviefektyvumas yra svarbus karantino metu, tėvai geriau prisitaiko naujoje ir netikėtoje situacijoje, labiau pasitiki savo jėgomis, kad gali padėti vaikui įveikti iškylančius naujus sunkumus.

Taip pat nustatyta sąsaja tėvų įsitraukimo į nuotolinį mokymą ir tėvų vaikystėje išgyventos subjektyvi mokyklinė patirties. Šio tyrimo rezultatai rodo, kad geresnę mokyklinę patirtį būdami mokiniais išgyvenę tėvai yra labiau įsitraukę į nuotolinį mokymą. Tai dera su Hill ir Taylor (2004) bei Pilipuitienės (2018) tyrimų rezultatais, kurie taip pat rado didesnio tėvų įsitraukimo ir geresnės tėvų patirties mokykloje sąsajas. Šis ryšys yra aiškinamas tuo, kad prisimindami apie pozityvią mokyklinę patirtį tėvai jaučiasi užtikrinčiau ir komfortabiliu padėdami savo vaikams mokytis. Neigiami jausmai mokyklos atžvilgiu tėvus atgraso nuo dalyvavimo ugdymo veikloje. Šiame darbe

tėvų mokyklinė patirtis siejasi ir vaikų noru eiti į mokyklą, vaikų pasakojimu, kaip jiems sekasi mokykloje, bei kas jiems mokykloje patinka ar nepatinka. Šiuos rezultatus galima interpretuoti, kad prastesnius prisiminus apie mokyklą turintys tėvai vengia kalbėti su savo vaikais apie tai, kaip jiems sekasi mokykloje, kokios yra jų patirtys ir taip mažiau motyvuoja savo vaikus ir sudomina vaikus mokymosi procesu..

Tėvų įsitraukimo į nuotolinį mokymąsi sąsajos su tėvų išsilavinimu šiame tyrime nerasta. Tėvų išsilavinimas nekoreliuoja ir su įsitraukimu į tradicinį mokymąsi, kas nesutampa su daugeliu atliktų tyrimų rodančių, kad aukštesnio išsilavinimo tėvai linkę labiau įsitraukti į vaiko mokymąsi (Baker & Stevenson, 1986; Wei et al., 2016). Rezultatams įtakos galėjo turėti homogeniška šio tyrimo imtis: net 76,2 proc. tyrimo dalyvių turi aukštąjį universitetinį išsilavinimą.

Nustatyta, kad labiau į nuotolinį mokymąsi įsitraukę tėvai mano, kad jų vaikai mokantis nuotoliniu būdu patiria mažiau mokymosi sunkumų. Šį ryšį galima būtų bandyti interpretuoti remiantis įsitraukimo į nuotolinį mokymąsi ir dažnesnio vaikų pasakojimo kaip jam mokykloje sekasi ryšiu. Tėvai, kurie, dažniau palaiko dialogą su savo vaikais apie jų patirtis mokykloje, geriau žino savo vaikų silpnąsias ir stipriąsias puses, gali efektyviau įsitraukti į savo vaikų mokymąsi, geriau žinoti, kokios pagalbos jų vaikams reikia. Tėvams, kurie yra mažiau įsitraukę į nuotolinį mokymąsi nesikalba ir nežino apie savo vaiko mokymosi poreikius, gali būti sunkiau pastebėti, suprasti ir padėti, kada vaikas susiduria su daugiau mokymosi sunkumų mokantis nuotoliniu būdu.

Didesnis tėvų pasitenkinimas nuotoliniu mokymusi yra susijęs su sklandesniu mokyklos perėjimu prie nuotolinio mokymosi. Galima būtų manyti, jog mokyklos, kuriose buvo sklandžiau įvestas nuotolinis mokymasis buvo geriau pasiruošusios mokymąsi perkelti į elektroninę erdvę, turėjo daugiau lankstumo ir išteklių tam įgyvendinti (dažnai tai būna privačios mokyklos). Tokios prielaidos gali būti keliamos remiantis Butz (2003) tyrimo rezultatais, kur mokyklų technologinis pasiruošimas ir parama mokiniui yra susijusi su vidurinių ir pradinių klasių mokinių didesniu pasitenkinimu internetiniu mokymusi. Jeigu mokykla gali užtikrinti sklandumą įdiegiant ir naudojantis virtualia mokymosi aplinka, mokiniai susiduria su mažiau iššūkių prisijungiant ar atliekant užduotis, kas gali prisidėti prie didesnio jų ir tėvų pasitenkinimo nuotoliniu mokymusi.

Didesnis tėvų pasitenkinimas nuotoliniu mokymusi susijęs su geresniu vaiko pasiekimų lygiu. Sėkmingas pasiruošimas nuotoliniam mokymuisi reikalauja iš mokinio gebėjimo valdyti savo mokymąsi, daugiau disciplinos ir motyvacijos (Joosten & Cusatis, 2020), tuo paprastai labiau pasižymi geriau besimokantys vaikai. Galima daryti prielaidą, kad geriau ir efektyviau besimokantieji tradicinėje mokymosi aplinkoje, gali geriau mokytis ir virtualioje mokymosi aplinkoje (Barbour & Reeves, 2009), tai paaiškintų, kad nuotoliniu mokymusi labiau patenkinti yra tėvai, kurių vaikai geriau mokosi būdami namuose, o nuotoliniu mokymusi nusivilia tėvai, kurie vaikams yra sunku mokytis, ką

jie ne visada galėdavo matyti vaikui mokantis tradicinėje klasėje, kur pagalbą jam daugiausia teikdavo mokytojai.

Aukštas tėvų pasitenkinimas yra susijęs su tėvų prognozuojamais geresniais rezultatais mokantis nuotoliniu būdu. Tai, jog vaikas geriau mokosi nuotoliniame mokymesi sufleruoja apie tokio mokymosi būdo tikimą vaikui ir gerą nuotolinio mokymo kokybę. Šie rezultatai dera su Butz (2003) tyrimo rezultatais, kurie rodo internetinių mokymo programų kokybės sąsajas su tėvų pasitenkinimu internetiniu lavinimu pradiniam ir viduriniam ugdyme. Natūralu, jog tėvai matydami, kad jų vaikui yra lengviau mokytis nuotoliniu būdu yra labiau patenkinti nuotolinio mokymosi kokybe.

Šiuo tyrimu buvo siekiama sužinoti, kokie faktoriai gali nuspėti tėvų įsitraukimą į nuotolinį mokymąsi. Atlikus regresinę analizę paaiškėjo, jog tėvų įsitraukimą į nuotolinį mokymąsi prognozuoja tėvų pagalba vaikams namuose mokantis tradiciniu būdu, tėvų bendravimas su mokytojais, tėvų dienotvarkės kontroliavimas bei tėvų saviefektyvumas. Daugiausiai įsitraukimo į nuotolinį mokymąsi kintamąjį paaiškino bendras Tėvų-vaikų, Tėvų-mokytojų, Tėvų kontrolės ir saviefektyvumo regresijos modelis.

Tai, kad tėvų saviefektyvumas gali nuspėti tėvų įsitraukimą į nuotolinį mokymąsi dera su kitų autorių tyrimu rezultatais (Tazouti & Jarlégan, 2016; Hoover-Dempsey et al., 2001; Lahart et al., 2009, Peiffer, 2015), kurie teigia, jog tėvų saviefektyvumas – pasitikėjimas savo veiksmingumu padėti savo vaikui ugdymo procese, yra svarbus veiksnys nuspėjantis, ar net lemiantis (Peiffer, 2015) tėvų įsitraukimą į vaiko mokymąsi. Tačiau šiame modelyje, nuspėjant įsitraukimą į nuotolinį mokymąsi, yra mažiausią svorį modelyje turintis faktorius. Ir nors kaip atskiras kintamasis tėvų saviefektyvumas turi geresnę prognostinę reikšmę, jo modelio tinkamumas yra mažesnis.

Tėvų bendravimas su mokytoja iki karantino ir vaiko dienotvarkės kontrolė turi panašią prognostinę reikšmę įsitraukimui į nuotolinį mokymąsi. Labiausiai prognozuojantis tėvų įsitraukimo į nuotolinį veiksnys yra tėvų pagalba vaikams namuose. Iš to galima būtų kelti prielaidą, kad tėvų nuolatinė pagalba vaikui mokantis namuose buvo lemiamas veiksnys tėvų įsitraukimui į nuotolinį mokymąsi. Nors tėvų įsitraukimo į tradicinį ir nuotolinį mokymąsi pobūdis skiriasi, panašu, kad tėvų nuolatinė pagalba vaikui mokantis, bendravimas su mokytoja ir kontrolė kuomet dar mokymasis buvo tradicinis, buvo svarbūs tėvų faktoriai, leidžiantys tėvams sėkmingiau įsitraukti į nuotolinį mokymąsi.

Tyrinėjant tėvų išskirtus nuotolinio mokymosi privalumus, buvo išskirtos keturios grupės: naujų įgūdžių įtvirtinimas, laiko valdymas, didesnis tėvų įsitraukimas ir saugesnė mokymosi aplinka.

Tyrimo nustatyta, jog tėvai išsiaiškinta, jog nuotolinis mokymasis įgalina jų vaikus ugdyti naujus įgūdžius: pradinukai mokosi planuoti laiką, mokosi kompiuterinio raštingumo ir ugdo savarankiškumą. Iš įvardytų naujų lavinamų įgūdžių dažniausia tėvų įvardijamas vaikų

savarankiškumo lavinimas. Savarankiškumo ugdymas, kaip nuotolinio mokymosi medžiagos privalumas, paminimas ir Vilkonio ir Barabanovos (2010). Be to, naujų įgūdžių įtvirtinimas minimas kaip svarbus nuotolinio mokymosi privalumas minimas TAMO (2020) grupės apklausoje, The Pearson ir Connections Academy (2020) pranešime bei Global Education Innovation Initiative at Harvard and OECD (2020a) tyrime apie mokymąsi nuotoliniu būdu COVID-19 pandemijos metu. Panašu, kad nuotolinis mokymasis karantino metu atveria daugeliui mokinių daugiau galimybių dirbti savarankiškai, išmokti naudotis įrankiais ir strategijomis, kurių anksčiau taip aktyviai netaikė ar neturėjo galimybių taikyti.

Išskirti laiko valdymo ir saugesnės mokymuisi aplinkos privalumai sutampa su Vilkonio ir Barabanovos (2010) išskirtais nuotolinio mokymosi privalumais: saugesnė mokymosi aplinka ir mokymosi laiko valdymas. Nors minėtame tyrime apklausti yra ne tėvai, o patys vidurinių klasių mokiniai, tai kad šiuose tyrimuose buvo išskirtos dvi tokios pačios kategorijos tik patvirtina, kad nuotolinis mokymasis mokymas gali suteikti saugesnę, ramesnę aplinką vaikui mokytis, kur jis patiria mažiau įtampos, mažiau skubėjimo ir patyčių. Laiko valdymas yra vienas dažniausiai literatūroje minimų nuotolinio mokymosi privalumų (Vilkonis ir Barabanova, 2010; Cook, 2007; Tunison & Noonan, 2001), taip yra ir įvardijamas Global Education Innovation Initiative at Harvard and OECD (2020a) tyrimo rezultatuose, kur duomenys yra surinkti iš 98 skirtingų šalių respondentų. Laiko valdymas suteikia vaiko mokymesi daugiau lankstumo, leidžia pradinių klasių mokiniams planuoti savo mokymosi laiką, suteikia galimybę dirbti individualiu tempu, nesistengiant prisivyti greičiau dirbančių ir nereikia laukti dirbančių lėtai.

Įvardijamas didesnis tėvų įsitraukimas, galimybė labiau pastebėti ir suprasti vaiko mokymosi procesą, jo galias ir sunkumus, mokymosi stilių. Šis išskirtas nuotolinio mokymosi privalumas dera su kitų tyrimų rezultatais (Borup, J., Graham, C. R. & Davies, R. S., 2013; Beese, 2014; Hasler Waters, 2012), nurodančiais, kad mokantis nuotoliniu būdu, mokiniams yra labiau reikalingas palaikymas nei tradiciniame mokymesi. The Pearson and Connections Academy (2020) skelbiami rezultatai rodo, kad dauguma tėvų ne tik yra daugiau įsitraukę, bet ir džiaugiasi galėdami padėti savo vaikams mokantis karantino metu, Global Education Innovation Initiative at Harvard and OECD (2020a) tyrimas taip pat praneša apie didesnę tėvų kooperaciją ir įsitraukimą kaip netikėtą nuotolinio mokymosi rezultatą. Ši unikali mokymosi aplinka ir situacija įgalina tėvus daugiau įsitraukti į vaikų mokymosi procesą, geriau juos pažinti ir suprasti juos mokymosi kontekste, daugiau sužinoti apie jų ugdymo procesą. Kada tėvai gerai supranta savo vaikų poreikius ir interesus, jie gali panaudoti šias žinias savo naudai, kad palaikytų savo vaikus.

Tėvai įvardijo nemažai nuotolinio mokymosi trūkumų, iš kurių buvo išskirtos šešios grupės: sudėtingesnis mokymasis, bendravimo su bendraamžiais trūkumas, nepalanki aplinka mokymuisi,

tėvams kylantys sunkumai, techninės problemos, sunkumai kylantys mokytojams. Sudėtingesnis mokymasis nurodo tam tikrus mokymosi sunkumus, su kuriais vaikai susiduria nuotoliniu būdu: vaikams yra mažiau išaiškinama pamokų medžiaga, pradinių klasių mokinam yra sudėtinga dirbti tiek daug savarankiškai ir individualiai. Tai dera su Barbour ir Reeves (2009) bei Tunison ir Noonan (2001) išvadomis, jog sėkmingi kandidatai mokymuisi internetu yra savarankiški besimokantieji, prisiimantys atsakomybę už savo mokymąsi, turintys didelę patirtį ir pabrėžia, kad jaunesni mokiniai gali dar būti neįgiję šių įgūdžių ir tenkanti atsakomybė ir autonomija už savo mokymąsi jiems yra per didelė. The Pearson and Connections Academy (2020) skelbiami rezultatai taip pat rodo, jog kad kai tėvai mano, jog jų vaikams mokymasis nuotoliniu būtu irgi yra kiek per sudėtingas, vaikai yra mažiau įsitraukę į ugdymo procesą. Tokius sunkumus galima lėmė tai, jog dėl paskelbto karantino, nuotolinis mokymasis buvo įvestas priverstinai, o toks mokymosi būdas juk tinka ne visiems: ypač sunku vaikams, kurie nepratę dirbti savarankiškai, mažai motyvuotiems vaikams, specialiųjų poreikių vaikams, vaikams, kuriems yra sunkiau prisiderinti prie pokyčių.

Bendravimo su bendraamžiais trūkumas dera su kitų tyrimų autorių (Zhan & Mei, 2013; Shoaf, 2007; Croft, Dalton & Grant, 2010) išvadomis, kad mokantis nuotoliniu būdu vaikams labai trūksta gyvo bendravimo su bendraamžiais, klasės draugais, tiek neformalaus, tiek grupinio darbo ir kad bendravimas internetu negali visiškai pakeisti gyvo bendravimo ir susitikimo. Apie gyvų socialinių interakcijų su kitais mokiniais trūkumą karantino metu skelbia ir The Pearson and Connections Academy (2020). Atsižvelgiant į šio tyrimo kontekstą, vaikų izoliacijos jausmas gali būti dar stipresnis, kadangi dėl karantino sąlygų jie negali susitikti ne tik su klasės draugais mokykloje, bet ir su savo draugais už mokyklos ribų. Vaikai dažnai jaučiasi izoliuoti, vieniši.

Tyrime tėvų nurodomas nuotolinio mokymosi trūkumas yra nepalanki mokymosi aplinka, kuris dera ir su Vilkonis ir Barabanova (2010) ir Pearson and Connections Academy (2020) įvardijamais nuotolinio mokymosi trūkumais. Mokantis nuotoliniu būdu vaikams tenka mokytis iš namų, kur aplinka ne visada yra tinkama ir palaikanti vaiko mokymąsi – vaikams yra sunkiau susikaupti, nusiteikti mokymuisi namuose, aplinka yra labiau blaškanti (televizorius, telefonas, augintinis, kiti šeimos nariai esantys namuose). Mokyklos aplinka dažai yra siejama su struktūra ir disciplina, vaikai ten ateina nusiteikę mokytis, o namų aplinkoje to trūksta.

Tyrime daug tėvų pasisakė, kad nuotolinis jų vaikų mokymasis iš jų reikalauja itin daug dėmesio, laiko ir pastangų, taip pat tai sutrikdo jų darbo planus. Panašius tėvų sunkumus įvardijo ir Hasler-Waters (2012) pabrėždama, kad tėvams dažnai trūksta laiko, ne visada yra aiškus jų vaidmuo, kokiais būdais jie turėtų įsitraukti ir padėti savo vaikui. Tai, kad tėvų ir globėjų prieinamumo trūkumas siekiant paramos mokantis iš namų karantino metu sukelia daug iššūkių mokymosi procese pabrėžia ir Global Education Innovation Initiative at Harvard and OECD (2020a). Priešingai nuo daugelio

ankstesniais metais atliktų tyrimų, šiame tyrime tėvai nepasirinko leisti savo vaiko į elektroninę mokyklą, perėjimas prie nuotolinio mokymosi buvo būtinybė, todėl yra natūralu, kad tėvai gali būti nepasiruošę ir jiems gali kilti sunkumų įsitraukiant į savo vaiko mokymąsi bei sunkiau tai suderinti su savo pačių dienotvarke.

Šio tyrimo dalyviai įvardija techninius iššūkius, su kuriais tenka susidurti: nesutvarkyta techninė bazė, programų strigimai, interneto ryšio nepastovumas. Ouma, Awuor ir Kyambo (2013) įvardija vaikų patirtis ir gebėjimą naudotis technologijomis, o Anastasiades, Vitalaki ir Gertzakis (2008) tėvų kompiuterines žinias kaip turinčius didelės reikšmės nuotolinio mokymosi procesui ir sėkmei. Technologijų prieinamumo ir naudojimosi jomis problemos yra įvardijamos tyrimuose apie mokymąsi nuotoliniu būdu karantino metu (OECD, 2020a; OECD, 2020c; Sintema, 2020). Tai būtų galima paaiškinti remiantis tuo, kad daugeliui mokyklų labai greitai teko įdiegti nuotolinį mokymąsi ir jos buvo iki galo ir tinkamai tam nepasiruošusios, be to virtualaus mokymosi aplinkose niekada anksčiau nebūdavo tokio didelio besimokančiųjų kiekio, kas sukėlė programų strigimus, sunkumus prisijungiant ir ryšio problemas.

Kitas nuotolinio mokymosi trūkumas yra sunkumai susiję su mokytojais. Nors Borup, Graham ir Davies (2013) bei Shoaf (2007) tyrimų rezultatai parodė, jog tėvams ir vaikams nuotoliniam mokymuisi elektroninėje erdvėje neretai trūksta mokytojų bendravimo su klasės mokytojais, o Vilkonis ir Barabanova (2010) išskyrė, kad vaikams kartais reikia daugiau pagalbos iš tėvų mokantis nuotoliniu būdu, tačiau šiame ir kituose mokymąsi karantino metu tyrinėjančiuose tyrimuose (OECD, 2020a; OECD, 2020b; The Pearson and Connections Academy, 2020) įvardijami sunkumai yra susiję su mokytojų nepakankamu pasiruošimu mokyti nuotoliniu būdu: negebėjimu tinkamai vesti pamokas, suvaldyti klasės, naudotis virtualia mokymosi platforma, sunkumais įvertinant vaikų pasiekimus. Šiuos rezultatus gali interpretuoti, kad kaip ir daugeliui ugdymo proceso dalyvių, mokytojams pereiti prie nuotolinio mokymosi teko be išsamaus ir nuoseklaus pasiruošimo, jiems trūksta žinių ir įgūdžių, kaip vesti pamokas nuotoliniu būdu, kaip padėti vaikams iškilus sunkumams, kaip įvertinti vaiko pasiekimus.

Tyrimo trūkumai ir ribotumai.

Svarbu atkreipti dėmesį, jog tyrime dalyvavo daugiausiai tėvai, kurie pasižymi aukštu įsitraukimu ir aktyviu dalyvavimu vaiko ugdyme, galimai turintys daugiau laiko ir noro dalyvauti tyrime. Tyrimo rezultatai tikėtina labiau tinka aktyvių, savo vaiko ugdymu besidominčių tėvų apibūdinimui. Ateityje būtų vertinga bandyti į tyrimus įtraukti ir mažiau vaikų ugdyme dalyvaujančius tėvus, kad būtų geriau suprasta ir realiau atskleista tėvų įsitraukimo į vaikų mokymosi procesą situacija.

Tyrimo dalyviai sudaro gana homogenišką imtį: daugiausiai tėvų turi aukštąjį išsilavinimą,

gyvena mieste arba didmiestyje, yra iš santuokoje gyvenančių šeimų, visų jų vaikai mokosi pagal bendrąją ugdymo programą. Be to, tyrime mamų dalyvavo daug daugiau nei tėčių. Kadangi tyrimo duomenų laikas buvo gana trumpas, tyrimo dalyvių skaičius buvo nedidelis, o tai galėjo padaryti įtaką rezultatų tikslumui. Ateityje, į tyrimą įtraukus daugiau ir įvairesnių tyrimo dalyvių būtų galima gauti įvairesnių ir didesnę populiacijos dalį reprezentuojančių rezultatų.

Tėvų atsakymus įtakoti galėjo socialinio pageidaujamos veiksnys, kada pasirenkami atsakymai stengiantis pavaizduoti labiau pageidautiną, socialiai priimtinesnę situaciją nei ji iš tiesų yra. Rezultatai galimai būtų tikslesni ir išsamesni ateities tyrimuose įtraukiant daugiau informacijos šaltinių (vaikus, abu tėvus, mokytojus, mokyklos pagalbinį personalą).

Nuotolinis mokymasis visos valstybės mastu palietė labai daug švietimo sektoriaus dalyvių ir galimai paliko ilgalaikių padarinių ugdyme švietimo įstaigose. Ateities tyrimuose būtų galima patyrinti, kaip nuotolinis mokymasis karantino metu paveikė tėvų įsitraukimą ir dalyvavimą vaiko mokymosi procese ilgalaikėje perspektyvoje, koks bus jų dalyvavimas vaiko mokymosi procese sugrįžtant prie tradicinio mokymosi.

IŠVADOS

1. Daugumos tėvų įsitraukimas į vaikų mokymąsi, įvedus nuotolinį mokymąsi dėl karantino, tapo didesnis.
2. Pradinių klasių mokiniams mokantis nuotoliniu būdu, tėvai dažniau tikrina, ar vaikai yra pasiruošę pamokoms, turi visas reikiamas priemones; dažniau padeda atlikti namų darbus, dažniau padeda išspręsti vaikui sunkumus, kylančius mokymosi procese bei dažniau gali padėti vaikams mokytis, nei tai darė iki prasidedant karantinui. Ryšio su mokytoja palaikymo dažnumas nepasikeitė.
3. Didesnis tėvų įsitraukimas į pradinių klasių mokinių nuotolinį mokymąsi susijęs su didesniu jų įsitraukimu iki nuotolinio mokymosi įvedimo, mokantis tradiciniu būdu: tėvų pagalba vaikui namuose, tėvų — mokytojų bendravimu, tėvų vaiko dienotvarkės kontroliavimu, dalyvavimu klasės veiklose, taip pat didesniu tėvų saviefektyvumu, geresne patirtimi mokykloje, dažnesniu vaikų pasakojimu, kaip jiems sekasi mokykloje ir vaikų mažiau patiriamais mokymosi sunkumais mokantis nuotoliniu būdu.
4. Didesnis tėvų pasitenkinimas nuotoliniu mokymusi susijęs su sklandžiu mokyklos perėjimu prie nuotolinio mokymosi, aukštesniais vaiko mokymosi pasiekimais bei tėvų prognozuojamais aukštesniais vaiko mokymosi rezultatais mokantis nuotoliniu būdu.
5. Tėvų įsitraukimą į nuotolinį mokymąsi numato tėvų pagalba vaikui namuose mokantis tradiciniu būdu, bendravimas su mokytojais, tėvų kontrolė (vaiko dienotvarkės, miego kontroliavimas) ir tėvų saviefektyvumas.
6. Buvo išskirtos keturios nuotolinio mokymosi privalumų grupės: laiko valdymas, naujų įgūdžių įtvirtinimas, didesnis tėvų įsitraukimas ir saugesnė mokymosi aplinka.
7. Buvo išskirtos šešios nuotolinio mokymosi trūkumų grupės: sudėtingesnis mokymasis, bendravimo su bendraamžiais trūkumas, Nepalanki aplinka mokymuisi, Tėvams kylantys sunkumai, Techninės problemos, sunkumai kylantys mokytojams.

LITERATŪRA

- Abdullah, A., Seedee, R., Alzaidiyeen, N. J., Al-Shabatat, A., Alzeydeen, H. K. & Al-Awabdeh, A. (2011) An investigation of teachers' attitudes towards parental involvement. *Educational Research*, 2(8), 1402-1408
- Anastasiades, P. S. (2003) Distance learning in elementary schools in Cyprus: the evaluation methodology and results. *Computers & Education* 40 (2003) 17–40
- Anastasiades, P. S., Vitalaki, E. & Gertzakis, N. (2008) Collaborative learning activities at a distance via interactive videoconferencing in elementary schools: Parents' attitudes. *Computers & Education* 50 (2008) 1527–1539. doi:10.1016/j.compedu.2007.02.003
- Asli, U. (2008). Elementary pre-service teachers' opinions about parental involvement in elementary children's education, *Teaching and Teacher Education*, 24, 807-817.
- Baker, D.P., & Stevenson, D.L. (1986). Mothers' strategies for children's school achievement: Managing the transition to high school. *Sociology of Education*, 59, 156–166.
- Bandura, A., Barbaranelli, C., Vittorio Caprara, G. & Pastorelli, C. (2001) Self-Efficacy Beliefs as Shapers of Children's Aspirations and Career Trajectories. *Child Development*, Volume 72, Number 1, Pages 187-206.
- Barbour, M. K., & Reeves, T. C. (2009). The reality of virtual schools: A review of the literature. *Computers and Education*, 52, 402-416.
- Basilaia, G., & Kvavadze, D. (2020). Transition to Online Education in Schools during a SARS-CoV-2 Coronavirus (COVID-19) Pandemic in Georgia. *Pedagogical Research*, 5(4), em0060. <https://doi.org/10.29333/pr/7937>
- Beck, D., Maranto, R. & Lo, W.J. (2013). Parent Involvement And Student/Parent Satisfaction In Cyber Schools. In R. McBride & M. Searson (Eds.), *Proceedings of SITE 2013--Society for Information Technology & Teacher Education International Conference* (pp. 229-236). New Orleans, Louisiana, United States: Association for the Advancement of Computing in Education (AACE).
- Beese, J. (2014) Expanding Learning Opportunities for High School Students With Distance Learning. *The Amer. Jnl. of Distance Education*, 28:292–306, 2014. DOI: 10.1080/08923647.2014.959343

- Black, E. W. (2009). An evaluation of familial involvements' influence on student achievement in K–12 virtual schooling. Unpublished Dissertation, University of Florida, Gainesville, FL.
- Boakye, K.B., & Banini, D.A. (2008). Teacher ICT Readiness in Ghana. In K. Toure, T.M.S. Tchombe & T. Karsenti (eds.), *ICT and Changing Mindsets in Education*. Bamenda, Cameroon: Langaa; Bamako, Mali: ERNWACA/ROCARE.
- Borup, J., Chambers, C. B. & Williams, R. (2017) Helping online students be successful: Parental engagement. Lansing, MI: Michigan Virtual University. Paimta iš <https://mvlri.org/research/publications/helpingonline-students-be-successful-parental-engagement/>
- Borup, J., Graham, C. R., & Davies, R. S. (2013). The nature of parental interactions in an online charter school. *American Journal of Distance Education*, 27(1), 40–55. doi:10.1080/08923647.2013.754271
- Bronfenbrenner, U. (1986). Ecology of the family as a context for human development: Research perspectives. *Developmental Psychology*, 22(6), 723–742.
- Butz, C. W., "Student and parent satisfaction with online education at the elementary and secondary levels" (2003). UNLV Retrospective Theses & Dissertations. 2564. <https://digitalscholarship.unlv.edu/rtds/2564>
- Chen, H. M. & Chang, C. S. (2011) Parental involvement in traditional and online education. *Int. J. Learning and Change*, Vol. 5, No. 2.
- Cook, D. A. (2007). Web-based learning: Pros, cons and controversies. *Clinical Medicine, Journal of the Royal College of Physicians of London*, 7(1), 37-42. <https://doi.org/10.7861/clinmedicine.7-1-37>
- Croft, N., Dalton, A. & Grant, M. (2010) Overcoming Isolation in Distance Learning: Building a Learning Community through Time and Space. *Journal for Education in the Built Environment*, 5:1, 27-64, DOI: 10.11120/jebe.2010.05010027
- Čekanavičius, V. ir Murauskas, G. (2014) Taikomoji regresinė analizė socialiniuose tyrimuose. Vilniaus Universiteto leidykla, Vilnius.
- Daukilas, S., Kačkienė, I., Vaišnorienė, D. ir Vaščila, V. (2008) E. mokymo/si technologijų kokybę sąlygojantys veiksniai aukštojoje mokykloje. *Aukštojo mokslo kokybė*, 2018/5.
- Epstein J. L. & Salinas K. C. (2004) Partnering with Families and Communities. *Educational Leadership* May 2004 Volume 61 Number 8, 12-18.

- Fan, W., & Williams, C.M. (2010). The effects of parental involvement on students' academic self-efficacy, engagement and intrinsic motivation. *Educational Psychology*, 30(1), 53-74.
- Hasler Waters, L. (2012). Exploring the experiences of learning coaches in a cyber charter school: A qualitative case study. Unpublished Dissertation, University of Hawaii, College of Education, Honolulu, HI.
- Hasler-Waters, L., Menchaca, M., & Borup, J. (2017). Parental involvement in K-12 online and blended learning. In R. Ferdig & K. Kennedy (Eds.), *Handbook of research on K-12 online and blended learning* 2017 edition (pp. 403–422). Hershey, PA: IGI Publishing.
- Hill, N. E. & Taylor, L. C. (2004) Parental School Involvement and Children's Academic Achievement. Pragmatics and Issues. *Current Directions in Psychology Science* 13 (4).
- Holmberg, B. (1989). Theory and practice of distance education. *London: Routledge*.
- Hoover-Dempsey, K. (2011). Self-efficacy: Up to the challenge. In D. S. Redding, M. Murphy, & P. Sheley (Eds.), *Handbook on family and community engagement* (pp. 61–68). Lincoln, IL: Academic Development Institute.
- Hoover-Dempsey, K. V., & Sandler, H. M. (1995). Parental involvement in children's education: Why does it make a difference? *Teachers College Record*, 97, 310–331.
- Hoover-Dempsey, K., Battiato, A. C., Walker, J. M. T., Reed, R. P., DeJong, J. M., & Jones, K. P. (2001). Parental involvement in homework. *Educational Psychologist*, 36, 195–209.
- Hornby, G. & Lafaele, R. (2011) Barriers to parental involvement in education: an explanatory model. *Educational Review* 63 (1).
- Hossain, Z. & Anziano, M. C. (2008) Mothers' and Fathers' Involvement With School-Age Children's Care and Academic Activities in Navajo Indian Families. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*. Vol. 14, No. 2, 109–117.
- Įsakymas dėl ugdymo proceso organizavimo nuotoliniu būdu paskelbus karantiną (2020). Paimta iš: https://www.smm.lt/uploads/documents/Nuotolinis_isakymas.pdf
- Joosten, T. & Cusatis, R. (2020): Online Learning Readiness, *American Journal of Distance Education*, DOI: 10.1080/08923647.2020.1726167

- McBride, B. A. & Mills, G. (1993) A Comparison of Mother and Father Involvement With Their Preschool Age Children. *Early Childhood Research Quarterly*, 8, 457-477.
- McNeal, R. B. (2014) Parent Involvement, Academic Achievement and the Role of Student Attitudes and Behaviors as Mediators. *Universal Journal of Educational Research* 2(8): 564-576, 2014 DOI: 10.13189/ujer.2014.020805.
- Means, B., Toyama, Y., Murphy, R., Bakia, M., & Jones, K. (2009). Evaluation of evidence-based practices in online learning: A meta-analysis and review of online learning studies. *U. S. Department of Education*.
- Menheere, A. & Hooge, E. (2010). Parental involvement in children's education: A review study about the effect of parental involvement on children's school education with a focus on the position of illiterate parents. *Journal of the European Teacher Education Network (JETEN)*. 6.
- Midkiff, S. & Dasilva, L. (2000). Leveraging the web for synchronous versus asynchronous distance learning.
- Neuhauser, C. (2002) Learning Style and Effectiveness of Online and Face-to-Face Instruction, *American Journal of Distance Education*, 16:2, 99-113, DOI: 10.1207/S15389286AJDE1602_4
- Nord, C. W., Brimhall, D. & West, J., (1997) Fathers' Involvement in Their Children's Schools. *U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics*.
- Ntekane, A. (2018) Parental Involvement in Education. Parental involvement in schools. DOI: 10.13140/RG.2.2.36330.21440
- Nutarimas Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo (2020). Paimta iš: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/deaf8694663011eaa02cacf2a861120c?jfwid=11p6e3gcz8>
- OECD. (2020a). 'A framework to guide an education response to the COVID-19 Pandemic of 2020'. Paimta iš: https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=126_126988-t63lxosohs&title=A-framework-to-guide-an-education-response-to-the-Covid-19-Pandemic-of-2020
- OECD (2020b) Schooling disrupted, schooling rethought. How the Covid-19 pandemic is changing education. Paimta iš: https://globaled.gse.harvard.edu/files/geii/files/education_continuity_v3.pdf
- OECD (2020c), School Education During COVID -19: Were Teachers and Students Ready? Country Notes – Lithuania. Paimta iš: <http://www.oecd.org/education/coronavirus-education-country-notes.htm>

Offir, B., Bezalel, R. & Barth, I. (2007) Introverts, Extroverts, and Achievement in a Distance Learning Environment, *American Journal of Distance Education*, 21:1, 3-19, DOI: 10.1080/08923640701298613

Online learning, teaching and education continuity planning for schools (2020). International Baccalaureate Organization (UK) Ltd Peterson House, Malthouse Avenue, Cardiff Gate Cardiff, Wales CF23 8GL, United Kingdom

Paraskeva, F.; Bouta, H. and Papagianna, A. (2008). Individual characteristics and computer self-efficacy in secondary education teachers to integrate technology in educational practice. *Computer and Education*, 50(3), (pp. 1084-1091).

Peiffer, G. D. (2015) The effect of self-efficacy on parental involvement at the secondary school level. (Daktaro disertacija) University of Pittsburgh.

Pilipuitienė, V. (2018) Tėvų įsitraukimo veiksnys parengiant vaiką mokyklai. (Magistro darbas) Vilnius: Vilniaus Universitetas.

Pomerantz, E. M., Moorman, E. A. & Litwack, S. D. (2007) The How, Whom, and Why of Parents' Involvement in Children's Academic Lives: More Is Not Always Better. Review of *Educational Research* September, 77 (3),373–410 DOI: 10.3102/003465430305567

Prior, J., & Gerard, M. R. (2007). Family involvement in early childhood education: Research into practice. New York: Thomson.

Roberts, R. (2009). Video Conferencing in Distance Learning: A New Zealand Schools' Perspective. *Journal of Distance Learning*, 2009, 13(1), 91–107

Sapugan, R.M., (2014) Parental Involvement in Child's Education: Importance, Barriers and Benefits. *Asian Journal of Management Sciences & Education* Vol. 3(2).

Semmar, Y. (2006) Distance learners and academic achievement: the roles of self-efficacy, self-regulation and motivation. *Adult and Continuing Education* – Volume 12 No. 2

Singh, V. & Thurman, A. (2019) How Many Ways Can We Define Online Learning? A Systematic Literature Review of Definitions of Online Learning (1988-2018), *American Journal of Distance Education*, 33:4, 289-306, DOI: 10.1080/08923647.2019.1663082

- Sintema, E. J. (2020) Effect of COVID-19 on the Performance of Grade 12 Students: Implications for STEM Education. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 2020, 16(7). <https://doi.org/10.29333/ejmste/7893>
- Smith, J.G. (2006). Parental involvement in education among low-income families: A case study. *The School Community Journal*, 16(1), 43-56.
- Tamis-LeMonda, K., & Cabrera, N. (Eds.). (2002). *Handbook of father involvement*. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- TAMO (2020) Tyrimo duomenimis, nuotolinis mokslas pakoregavo 85 proc. tėvų dienotvarkes. Paimta iš: <https://www.tamo.lt/svietimas/nuotolinis-mokslas-pakoregavo-tevu-dienotvarkes/>
- Tazouti, Y. & Jarlégan, A. (2016): The mediating effectsof parental self-efficacy and parental involvement on the link between family socioeconomic status and children’s academic achievement, *Journal of Family Studies*, DOI: 10.1080/13229400.2016.1241185
- Tekin, A. K. (2011) Parent Involvement Revisited: Background, Theories, and Models. *IJAES* 11 (4)
- The Pearson and Connections Academy Parent Pulse Report: May 2020. *The Ups & Downs: schooling during pandemic*. Paimta iš: https://www.pearson.com/content/dam/global-store/global/resources/Pearson_Parent_Pulse_Survey.pdf
- Tunison, S., & B. Noonan. 2001. On-line learning: Secondary students’ first experience. *Canadian Journal of Education* 26:495–511.
- UNESCO, COVID-19 Educational Disruption and Response. Paimta iš <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>).
- Vilkonis, R. ir I. Barabanova (2010) Vidurinės mokyklos mokinių savarankiško mokymosi patirtirtis nuotolinio ir elektroninio mokymo(-si) poreikio analizės kontekste. *Mokytojų ugdymas*. 2010. Nr. 14, 121-136.
- Volery, T. & Lord, D. (2000). Critical success factors in online education. *The International Journal of Education Management*, 14(5), (pp. 216-223).
- Wallace, P. (2009) Distance Learning for Gifted Students: Outcomes for Elementary, Middle, and High School Aged Students. *Journal for the Education of the Gifted*. Vol. 32, No. 3, 2009, pp. 295–320

Wei, W., Yifang, W., Bo, L., Huan, Z., Xiuhua, H., Zhaomin, L., ir Liang, L. (2016). The relationship between parental involvement and elementary students' academic achievement in China: One-only children vs. children with siblings. *Journal of Comparative Family Studies*, 47(4), 483-500.

Zhan, Z. & Mei, H. (2013) Academic self-concept and social presence in face-to-face and online learning: Perceptions and effects on students' learning achievement and satisfaction across environments. *Computers & Education* 69 (2013) 131–138

PRIEDAI

1. Priedas.

Gerb. Tėveliai, esu Vilniaus Universiteto, Psichologijos Instituto, Edukacinės ir vaiko psichologijos 2 kurso studentė Neringa Rugevičiūtė. Šiuo metu atlieku tyrimą apie tėvų įsitraukimą į pradinių klasių mokinių nuotolinį mokymąsi karantino metu. Šis tyrimas gali padėti geriau suprasti kokios yra tėvų patirtys ir su kokias iššūkiais susiduria tėvai ir vaikai perėjus prie nuotolinio mokymo, bei kas gali padėti tėvams sėkmingai įsitraukti ir padėti pradinukams mokantis nuotoliniu būdu. Visi gauti rezultatai yra vienodai svarbūs ir bus panaudoti moksliniams tikslams rašant baigiamąjį magistro darbą bei prisidės prie geresnio šio mokymosi būdo įtvirtinimo įveikus pandemiją.

Iš anksto dėkoju Jums už atsakymus ir už skirtą laiką šiai mokymosi naujovei geriau pažinti.

2. Priedas

Skalėje nuo 1 iki 4 pažymėkite, įvedus nuotolinį mokymą, kiek dažnai jūs:	<i>Beveik niekada</i>	<i>Kartais</i>	<i>Dažnai</i>	<i>Beveik visada</i>
Prižiūrite, kad vaikas aktyviai dalyvautų pamokose, vykstančiose nuotoliniu būdu	1	2	3	4
Tikrinote ar vaikas yra tinkamai susiruošęs mokyklai (turi visas reikalingas priemones)	1	2	3	4
Domitės, kaip vyksta jūsų vaiko nuotolinis mokymasis	1	2	3	4
Tariatės su kitų mokinių tėvais dėl nuotolinio mokymosi	1	2	3	4
Kalbatės su savo vaiku apie tai, kaip jis/ji jaučiasi pasikeitus mokymosi būdui	1	2	3	4
Padedate savo vaikui atlikti namų darbus	1	2	3	4
Padedate vaikui išspręsti kylančius mokymosi sunkumus	1	2	3	4
Aiškinatės, ar jūsų vaikas supranta, kaip naudotis virtualia mokymosi sistema	1	2	3	4
Palaiquate ryšį su savo vaiko mokytoja telefonu/el.paštu/per e.dienyną	1	2	3	4
Turite pakankamai laiko vaikui padėti mokytis skaityti/rašyti/ skaičiuoti, atlikti mokyklines užduotis	1	2	3	4

Įvertinkite, jūsų nuomone, kiek sklandus buvo jūsų vaiko mokyklos perėjimas prie nuotolinio mokymosi

Labai sudėtingas Labai sklandus
 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Įvertinkite, kiek esate patenkintas/patenkinta, kaip vyksta jūsų vaiko mokymasis nuotoliniu būdu

Labai nepatenkinta(-s) Labai patenkinta(-s)
 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Jūsų nuomone, mokantis nuotoliniu būdu, jūsų vaiko mokymosi pasiekimai/ žinios galimai:

- suprastės
- liks tokie pat
- pagerės

Mokantis nuotoliniu būdu jūsų vaikas mokymosi sunkumų patiria:

- daugiau nei prieš tai
- tiek pat
- mažiau nei prieš tai

Mokantis nuotoliniu būdu jūsų vaikas emocinių sunkumų patiria:

- daugiau nei prieš tai
- tiek pat
- mažiau nei prieš tai

Kaip pasikeitė jūsų įsitraukimas į vaiko ugdymą įvedus nuotolinį mokymąsi mokyklose? Esu įsitraukusi/įsitraukęs:

- daugiau nei prieš tai
- tiek pat
- mažiau nei prieš tai

Kokius matote nuotolinio mokymosi privalumus?

Kokius matote nuotolinio mokymosi trūkumus?

Pasirinkite labiausiai tinkančius atsakymus. Mano vaikas...	<i>Beveik niekada</i>	<i>Kartais</i>	<i>Dažnai</i>	<i>Beveik visada</i>
Nori eiti į mokyklą	1	2	3	4
Pasakoja, kas jam mokykloje patinka/nepatinka	1	2	3	4
Pasakoja, kaip jam sekasi mokykloje	1	2	3	4
Noriai atlieka namų darbus	1	2	3	4

Apibraukite labiausiai tinkantį atsakymą

Skalėje nuo 1 iki 10 įvertinkite savo vaikystės patirtį mokykloje.

Labai neigiama

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Labai teigiama

Kas pildo klausimyną:

- Motina
- Tėvas
- Kita _____

Tėvų amžius: motinos ____m. tėvo ____m.

Tėvų gimtoji kalba:

Motinos: _____

Tėvo: _____

Šeimyninė padėtis:

- Vedęs/ Ištekėjusi
- Išsituokęs/ Išsituokusi
- Našlys/ Našlė
- Gyvenu partnerystėje
- Nevedęs/ Netekėjusi
- Kita (įrašykite)_____

Asmenys, su kuriais vaikas kartu gyvena (įrašykite):

Jūsų vaiko lytis:

- Vyr.
- Mot.

Klasė, kurioje mokosi jūsų vaikas:

- 1
- 2
- 3
- 4

Jeigu jūsų vaikas turi brolių/seserų parašykite, kiek jų turi ir kokio amžiaus:

Koki pasiekimų lygmenį pasiekė jūsų vaikas praeitą pusmetį:

- Nepatenkinamas
- Patenkinamas
- Pagrindinis
- Aukštesnysis

Motinos išsilavinimas:

- Pradinis
- Pagrindinis
- Vidurinis, profesinis
- Aukštasis neuniversitetinis, aukštesnysis
- Aukštasis universitetinis

Tėvo išsilavinimas:

- Pradinis
- Pagrindinis
- Vidurinis, profesinis
- Aukštasis neuniversitetinis, aukštesnysis
- Aukštasis universitetinis

3. Priedas.

24 lentelė. Tėvų, kurių vaikai yra pasiekę skirtingą pasiekimų lygį, įvardijami nuotolinio mokymosi privalumai ir trūkumai

	Patenkinamas pasiekimų lygis	Pagrindinis pasiekimų lygis	Aukštesnysis pasiekimų lygis
1. Naujų įgūdžių įtvirtinimas;	20%	23,5%	17,6%
2.Laiko valdymas;	40%	17,6%	41,2%
3. Didesnis tėvų įsitraukimas;	45%	11,8%	29,4%
4.Saugesnė mokymosi aplinka	40%	5,9%	17,6%
1. Sudėtingesnis mokymasis	20%	29,4%	29,4%
2. Bendravimo su bendraamžiais trūkumas;	20%	5,9%	29,4%
3. Nepalanki aplinka mokymuisi;	20%	5,9%	17,6%
4.Sunkumai kylantys tėvams;	80%	17,6%	5,9%
5.Techninės problemos;	60%	11,8%	29,4%
6. Sunkumai kylantys mokytojams;	20%	41,2%	23,5%

4. Priedas.

25 lentelė. Tėvų atsakymų apie nuotolinio mokymosi privalumus ir trūkumus pavyzdžiai.

Kategorija	Tėvų atsakymai
1. Naujų įgūdžių įtvirtinimas;	„Ugdo savarankiškumą” „Greičiau išmoks naudotis kompiuteris, išmaniosiomis technologijomis.”
2.Laiko valdymas;	„Vaikas pats gali susiplanuoti daugelį dalykų ir nereikia anksti pažadinti, kai vaikai atsikelia, tada ramiai ir pradeda. Mažiau skubėjimo dėl kitų, daugiau individualumo.“ „Vaikas pats gali planuoti savo dieną ir mokymąsi.“
3. Didesnis tėvų įsitraukimas;	„Tai, kad galiu pamatyti mokymosi procesą iš vidaus, galiu suprasti geriau savo vaiko sunkumus ir jam padėti.“ „Labiau įsitraukiama ir įsigilinama į sunkumus“
4.Saugesnė mokymosi aplinka	„Laisviau jaučiasi namuose.“ „Vaikas patiria mažiau streso, mažiau konfliktų su klasiokais.“
1. Sudėtingesnis mokymasis	„Pamokos daug trumpesnės, medžiaga daug mažiau aiškinama“ „Trūksta paprastumo. Vaikui savarankiškai per sudėtinga viską atlikti.“
2. Bendravimo su bendraamžiais trūkumas;	„Trūksta darbo grupelėse, bendravimo su draugais, pasidalinimo su kitais.“ „Nebendrauja su bendraamžiais, pasiilgsta draugų.“
3. Nepalanki aplinka mokymuisi;	„Vaikas nuolat sėdi namuose - nesikeičia jo aplinka ir apima tingulys.“ „Vaikas namuose nesusikaupia, labai blaškosi.“
4.Sunkumai kylantys tėvams;	„Reikalauja labai daug mano laiko ir dėmesio.“ „Vienas iš tėvų turi nedirbti, nes abiem tėvams dirbant pilnu etatu neįmanoma ir vaikui padėti, ir darbus suderinti.“
5.Techninės problemos;	„Programų strigimai.“ „Dingsta interneto ryšys.“
6. Sunkumai kylantys mokytojams;	„Dauguma mokytojų nėra pasiruošę dėstyti nuotoliniu būdu“ „Mokytoja negali skirti pakankamai dėmesio kiekvienam vaikui.“